

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

практичний посібник

Автор: Тетяна Хімович, вихователь

Досвід роботи з практичним посібником з розвитку мовлення дітей з особливими освітніми потребами засобами театралізованої діяльності був заслуханий, схвалений та рекомендований для поширення педагогічною радою Житомирського дошкільного навчального закладу № 46 (протокол № 1 від 31.08.2023 року)

Укладач:

Тетяна ХІМОВИЧ, вихователь ЖДНЗ №46.

Рецензент:

Тетяна ІВАНОВА, завідувач ЖДНЗ №46

У практичному посібнику подано основні етапи розвитку мовлення та особистості дітей з особливими освітніми потребами, здійснено аналіз впливу театралізованої діяльності на мовлення та запропоновано новий підхід у театралізованій діяльності - «Театр фартушків».

Окремо представлено досвід роботи по розвитку мовлення дітей з мовленнєвими порушеннями з використанням нетрадиційного театру «Театр на фартуху»

Робота містить методичні рекомендації, конспекти корекційно–розвиткових занять, ігри та вправи на розвиток мовлення, набуття знань та досвіду дітей дошкільного віку.

Посібник розрахований на педагогів, спеціалістів, що працюють з дітьми з вадами мовлення та їх батьків.

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Розділ I. Теоретичні основи формування навичок театралізованої діяльності дошкільників з порушеннями мовлення засобами мовленнєвої діяльності.....	6
1.1. Особливості розвитку мовлення та особистості дошкільників з мовленнєвими порушеннями.....	6
1.2. Театралізована діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників.....	11
Розділ II. Використання інноваційних технологій театралізованої діяльності в роботі з корекції мовлення дітей дошкільного віку з порушеннями мовлення.....	16
2.1. Використання інноваційних технологій в роботі з дошкільниками.....	16
2.2. Практичний матеріал та форми роботи з «Театром на фартуху».....	18
2.3. «Театр фартушків» - новий підхід у театралізованій діяльності.....	24
2.4. Методичні рекомендації з розвитку мовлення у дітей з особливими освітніми потребами з використанням нетрадиційного театру «Театр фартушків».....	26
Висновок.....	27
Список використаної літератури.....	29
Додатки.....	30

ВСТУП

Актуальність дослідження.

Натепер пріоритетними напрямками освітньої та виховної діяльності закладів дошкільної освіти стає розвиток інтелектуальної, культурної, поведінково-комунікативної, морально смислової сфер особистості, що зумовлено активним розвитком патріотичного, національного, екологічного, акмеологічного та культурного напрямів у суспільстві. Вагомою умовою розвитку дітей дошкільного віку стає формування мовлення. Це зумовлюється тим, що мовлення є фактично універсальним механізмом усвідомлення і залучення до культурних цінностей, надає можливість емоційного пізнання довколишнього світу. Розвиток мовлення дітей перебуває в числі найбільш актуальних проблем сучасної освіти, позаяк є повноцінною основою формування гармонійної особистості. В дошкільній освіті мовлення є важливим матеріалом для формування психіки дитини, однією з основ розвитку та навчання особистості, розвитку її розуму та почуттів, розумового розвитку, вміння співіснувати із суспільством. Розвиток мовлення є найбільш важливим завданням при опануванні дитиною рідною мовою. Це зумовлюється тим, що в мовленні проявляється основна функція мови та мовлення – комунікативна. Мовлення є одним з головних видів комунікативної діяльності людства, яке використовує засоби мови для спілкування між собою. Мовлення має надвелике значення в розвитку дітей дошкільного віку, позаяк передбачає опанування багатшим словниковим запасом мови, сприяє засвоєнню мовних законів та норм (опанування граматичною будовою мови), їх практичному застосуванню, розвиває практичне вміння користування мовним матеріалом, зокрема вміння повно, зв'язно, зрозуміло та послідовно передати зміст тексту або події чи самостійно скласти зв'язну розповідь.

Своєчасний мовленнєвий розвиток дошкільника забезпечує оптимальні умови для як найповнішого розкриття його потенційних здібностей і суб'єктних проявів, становлення особистості, котра адекватно, доречно, вільно і творчо використовує мову в різних життєвих ситуаціях, володіє формулами мовленнєвого етикету, розвинутими комунікативними здібностями. Власне тому все більшої актуальності набуває розвиток мовлення дітей як одного із засобів самовираження, особливо з огляду на сенситивність дошкільного віку щодо природної емоційності і мовленнєвої чутливості. Важливе місце в системі засобів розвитку мовлення дошкільників займає театралізована діяльність, котра містить конкретно чуттєвий матеріал для розповіді, збуджує їх уяву й почуття, розвиває мислення, спонукає до вияву самостійності, ініціативи й творчості.

Зазначимо, що мовлення дітей дошкільного віку досліджується вченими в різних аспектах: розвиток діалогічного мовлення (А. Г. Арушанова, А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, В. В. Любашина та інші); навчання дітей різних видів розповідей: описової

(А. Д. Дементьєва, Н. І. Зеленко, С. В. Ласунова, Л. А. Порядченко та інші), розповіді роздуму (А. В. Омеляненко, Н. А. Харченко та інші), творчого розповідання (Л. І. Березовська, О. І. Білан, А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, Н. П. Орланова, О. Е. Смирнова); переказування дітьми художніх творів (А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. М. Лещенко, Н. В. Малиновська та інші); розвиток зв'язного мовлення упродовж ігрової (В. Г. Захарченко, Н. І. Луцан) і продуктивно-творчої діяльності (Н. В. Гавриш, Т. Г. Постоян та інші). Водночас вчені наполягають на потребі забезпечення активної мовленнєвої практики засобами різних видів дитячої творчості. Серед них – гра-драматизація як різновид театралізованої гри (О. П. Аматьєва, Н. В. Водолага) і художньо-продуктивна діяльність (С. В. Ласунова, Т. Г. Постоян). У непоодиноких працях (А. М. Аніщук, А. М. Богуш, Н. В. Гавриш, О. С. Ушакова) означені види діяльності виступають як засіб розвитку творчих здібностей дітей і їхнього мовленнєвого розвитку. Вчені (Ю. М. Косенко, Ю. М. Перенчук, Л. В. Фурміна) досліджували творчі прояви дошкільників у театральній діяльності, котра у своїй основі містить творчий початок і є художньою діяльністю.

Разом з тим, попри велику багатоманітність дослідницьких праць, проблема розвитку мовлення дошкільників у процесі театралізованої діяльності висвітлена недостатньо. Добірка творів до театралізації є недостатньо розробленою. Тому, тема дослідження є наразі актуальною.

З метою теоретично вивчити і практично дослідити проблему розвитку мовлення дошкільників з порушенням мовлення у процесі театралізованої діяльності. Здійснити добірку практичного матеріалу до «Театру на фартуху», «Театру фартушків».

Задля досягнення мети дослідження були визначені такі **завдання**:

- проаналізувати теоретичні основи розвитку мовлення дошкільників з порушеннями мовлення;
- охарактеризувати театралізовану діяльність як засіб розвитку мовлення дошкільників з особливими освітніми потребами;
- проаналізувати педагогічний досвід розвитку мовлення дошкільників з вадами мовлення інноваційними засобами театралізації «Театру на фартуху», «Театру фартушків»;
- створити добірку практичного матеріалу для театралізації «Театру на фартуху», «Театру фартушків», що сприятиме розвитку мовлення дошкільників з тяжкими порушеннями мовлення.

Завдання дослідження вирішувались завдяки використанню теоретичних методів: аналіз педагогічної, психологічної, літератури, сучасної педагогічної періодики з дошкільного виховання.

РОЗДІЛ І

ТЕОРИТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ ЗАСОБАМИ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1 Особливості розвитку мовлення та особистості дошкільників з мовленнєвими порушеннями

Мовленнєва функція є однією з найважливіших психічних функцій людини. Оволодіння здатністю до мовленнєвого спілкування створює передумови для специфічних людських соціальних контактів, завдяки яким формуються та уточнюються уявлення дитини про навколишнє середовище, удосконалюються форми його відображення. Оволодіння дитиною мовленням сприяє усвідомленню, плануванню та регуляції її поведінки. Мовленнєве спілкування створює необхідні умови для розвитку різних форм діяльності та участі в колективній праці.

Порушення мовлення тією чи іншою мірою (залежно від характеру цих порушень) впливають на діяльність та поведінку дитини, негативно позначаються на формуванні всього психічного життя. [10, с. 328] Вони ускладнюють спілкування з оточуючими, нерідко заважають правильному формуванню пізнавальних процесів, впливають на емоційно-вольову сферу. Мовленнєві порушення часто спричиняють низку вторинних відхилень, які створюють картину аномального розвитку дитини в цілому. У дітей із порушеннями мовленнєвого розвитку у різній формі і у різному ступені проявляється порушення комунікативної здібності. У цьому контексті загальною рисою для таких дітей є відсутність мотивації до спілкування, невміння орієнтуватися у ситуації взагалі або вузькоситуативно з допомогою дорослого, розлади поведінки, труднощі у контактах, підвищена емоційна стомлюваність. Це вимагає цілеспрямованого процесу навчання засобів спілкування і умінь їх застосовувати на практиці. Крім цього, саме спілкування є дієвим засобом закріплення нових мовленнєвих умінь і навичок, розвитку зв'язного мовлення. [6, с. 293]

Тяжкі мовленнєві порушення (такі як алалії, загальний недорозвиток мовлення, дизартрія, заїкання) можуть різною мірою впливати на ті чи інші компоненти психіки в цілому, на розумовий розвиток, особливо на формування вищих рівнів пізнавальної діяльності, що обумовлено тісним взаємозв'язком мовлення і мислення та обмеженістю соціальних, зокрема мовленнєвих, контактів, у процесі яких здійснюється пізнання дитиною навколишнього. Для дітей з тяжкими порушеннями мовлення, що мають нормальний слух та збережений інтелект, притаманне різке обмеження засобів мовленнєвого спілкування. Такі діти мають неповноцінний мовленнєвий запас, у деяких випадках спілкування зовсім неможливе. [2, с.45] Незважаючи на те, що більшість таких дітей здатні розуміти звернене до них мовлення, самотійно вони неспроможні спілкуватися з оточуючими вербально. Це призводить до складного становища дітей у колективі: вони цілковито або частково позбавлені можливості брати участь в іграх з однолітками, у контактах з дорослими.

Розвивальний вплив спілкування виявляється в таких випадках мінімальним. Тому, незважаючи на достатні можливості розумового розвитку, у дітей виникає вторинне відставання психіки, що іноді дає привід неправильно вважати їх неповносправними у інтелектуальному відношенні. Це враження посилюється труднощами у оволодінні грамотою та математичними знаннями. Внаслідок неповноцінності як звукової, так і лексичної, граматичної сторін мовлення, а також зв'язних висловлювань у більшості дітей із тяжкими порушеннями мовлення спостерігається обмеженість мисленнєвих процесів, мовленнєвих узагальнень, специфічні труднощі оволодіння читанням, письмом. [10, с. 295] Усе це ускладнює засвоєння знань, незважаючи на первинну збереженість розумового розвитку (Г. А. Волкова, Т. О. Власова, Р. Є. Левіна, В. І. Селіверстов, Є. Ф. Соботович, В. В. Тарасун та ін..).

Порушення мовлення, обмеженість мовленнєвого спілкування часто негативно впливають на формування особистості дитини, викликають психічні напруги, специфічні особливості емоційно-вольової сфери, сприяють розвитку негативних якостей характеру (сором'язливості, нерішучості, замкнутості, негативізму, почуття неповноцінності) (Л. С. Волкова, Л. Є. Гончарук, Л. А. Зайцева, І. І. Мамайчук, І. В. Мартиненко, С. Ю. Конопляста, А. Г. Обухівська, Т. В. Сак, В. І. Селіверстов, О. С. Орлова, В. М. Шкловський та ін..). [8, с. 133] Саме тому окреслене питання набуває особливого значення при вивченні мовленнєвих порушень дітей та розробці адекватного змісту освітнього процесу, під час якого необхідно враховувати особливості психічних процесів, станів і властивостей особистості. Загальна риса особистості дітей з порушеннями мовлення, на думку дослідників, полягає в тому, що мовленнєве порушення створює особливе становище у всіх дітей, незалежно від виду та ступеня порушення. [15, с. 160] Відхилення у розвитку викликають, перш за все, порушення в комунікативній діяльності, мовленнєвому спілкуванні.

Відомо, що мовленнєве спілкування – це такого роду активність взаємодіючих людей, у ході якої вони за допомогою мовних засобів організують сумісну діяльність. Мовні та комунікативні здібності, у свою чергу, розглядаються як вищі психічні функції, які знаходять своє вираження в мовленнєвій та комунікативній компетентності. При низькому рівні мовної здібності дитини із мовленнєвими порушеннями спостерігається недостатність комунікативної здібності, що, у свою чергу, ускладнює процес комунікації, мовленнєвої взаємодії у процесі сумісної ігрової, навчальної, трудової діяльності.

У дітей з тяжкими мовленнєвими розладами відмічаються відхилення у емоційно-мотиваційній та вольовій сферах, оскільки саме в них відображаються особистісні та психічні зміни. Гармонія чи дисгармонія цієї сфери визначають усе життя дитини, її психічний розвиток, спілкування, діяльність. Часто те чи інше порушення вищих психічних функцій тягне за собою особистісні порушення, а деформація особистості призводить до відставання у розвитку когнітивної сфери. Дітям з тяжкими розладами мовлення притаманні нестійкість інтересів, знижена мотивація, негативізм, невпевненість у собі, підвищена дратівливість, агресивність,

образливість, труднощі у спілкування з оточуючими, у налагодженні контактів зі своїми однолітками. У дітей з тяжкими порушеннями мовлення відмічаються труднощі формування саморегуляції та самоконтролю.

Усвідомлення власної неповносправності у спробах спілкування часто призводять до змін характеру дитини з такими проявами: замкненість, негативізм, бурхливі емоційні прояви, порушення поведінки у вигляді розгальмованості або навпаки – загальмованості (апатія, млявість, нестійкість довільної уваги) залежно від локалізації органічного ураження кори головного мозку (Т. Г. Візель, О. Р. Лурія, Є. Ф. Соботович, Л. С. Цветкова та ін.) та від умов, у яких виховується дитина.

У процесі правильної організації педагогічних умов та підходів, використання адекватних корекційних методик у мовленні дітей відбуваються позитивні зрушення і у результаті, як правило, зникають або значно зменшуються і вторинні зміни психічного розвитку. На думку Р. Є. Левіної, не існує мовленнєвого порушення, яке не пов'язане з особистістю та психікою конкретного індивідуума з усіма притаманними йому особливостями. Роль недоліків мовлення в розвитку та долі дитини залежить від природи порушення, його ступеня, а також від того, як дитина ставиться до свого порушення.

Діти з мовленнєвими порушеннями, зазвичай, мають функціональні або органічні ураження центральної нервової системи. Наявність органічного ураження мозку обумовлює те, що ці діти швидко виснажуються та пересичуються будь-яким видом діяльності. Вони характеризуються дратівливістю, підвищеною збудженістю, моторною розгальмованістю, не можуть спокійно сидіти, смикають щось у руках, рухають ногами тощо. Вони емоційно нестійкі, настрій швидко змінюється. Нерідко виникають розлади настрою з проявами агресії, нав'язливості, занепокоєння. Значно рідше у них спостерігається загальмованість і млявість. Ці діти досить швидко стомлюються; це стомлення накопичується впродовж дня до вечора, а також до кінця тижня. Таким дітям важко зберігати посидючість, працездатність та довільну увагу на занятті. [5]

Діти з функціональними розладами центральної нервової системи емоційно реактивні, легко дають невротичні реакції і навіть розлади у відповідь на зауваження, неповажне ставлення з боку педагога, дітей. Їх поведінку можна охарактеризувати негативізмом, підвищеною збудливістю, агресією або, навпаки, підвищеною сором'язливістю, нерішучістю, лякливою. Усе це в цілому свідчить про особливий стан центральної нервової системи дітей з мовленнєвими розладами.

У спеціальній літературі є дані стосовно інтелектуальних можливостей та особливостей перебігу психічних функцій дітей з тяжкими розладами мовлення. Так, у працях Є. Ф. Соботович розкрито особливості психічного розвитку дітей з алалією, у котрих інтелектуальні можливості маскуються тяжким мовленнєвим порушенням. [15] Розробка спеціальних методик діагностики та навчання продиктована поліморфністю та неоднозначністю проявів патологічного стану, оскільки при алалії у дітей порушення системи вербального інтелекту має вторинний характер.

Розглядаючи причини виникнення невротичних рис характеру у дітей з моторною алалією, дослідники пов'язують їх з несприятливими соціальними умовами, з недоброзичливим ставленням до дитини з боку оточуючих дорослих і однолітків, з неправильно обраним стилем виховання (Б. М. Гриншпун, О. М. Мастюкова, Н. М. Трауготт, С. М. Шаховська та ін.). [2] Страх помилитися та визвати насмішку оточуючих призводить до зниження мовленнєвої активності дітей, до відмови від вербального спілкування.

Усвідомлення власного мовленнєвого розладу здатне породжувати як дисгармонічні риси характеру, так і різні невротичні симптомокомплекси (Ю. Г. Дем'янов). При сенсорній алалії розвиток особистості часто відбувається по невротичному типу: відмічаються замкнутість, негативізм, емоційна напруженість. Діти образливі, плаксиві, для них характерна підвищена вразливість, невпевненість у собі та у своїх можливостях (Р. Є. Левіна). [8, с. 133] Часто у дітей із сенсорною формою алалії спостерігається підвищена збудливість; дратівливість; надмірна моторна активність. Дитині важко висидіти на місці, складно тривалий час концентрувати увагу на навчальному чи діагностичному матеріалі. Довгий час, навіть у шкільному віці, в них переважають ігрові мотиви. Підвищеній дратівливості сприяють труднощі розуміння оточуючими їхнього мовлення. Діти із сенсорною алалією важко сприймають вербальну інформацію. Вони не можуть довго слухати, коли їм щось читають або розповідають. Не розуміючи змісту, вони втрачають інтерес і перестають слухати. Нові слова і структури дитина засвоює повільно, до мовлення не критична, в поведінці хаотична, діє часто імпульсивно.

Практично у всіх дітей з таким тяжким мовленнєвим розладом, як заїкання, виявлено своєрідність перебігу психічних процесів, часті прояви імпульсивності або, навпаки, загальмованості. Іноді вони не в змозі прийняти рішення не тому, що не можуть дати правильну відповідь, а тому, що стресові стани дезорієнтують їх діяльність. У дітей зазначеної категорії спостерігаються відхилення в емоційних, вольових та мотиваційних проявах: низька самооцінка, почуття невпевненості, тривоги, немотивовані страхи, перш за все страх мовлення. Відмічено, що прояви заїкання перебувають у прямій залежності від індивідуально-особистісного ставлення дитини до тих чи інших умов спілкування. Ступінь тяжкості заїкання у дітей відповідає ступеню їх фіксування на своєму порушенні (С. С. Ляпідевський, В. І. Селіверстов та ін.). [10]

Залежно від сприятливих чи несприятливих соціальних умов, в яких ростуть та виховуються діти із заїканням, зазначені психічні явища можуть різною мірою або проявлятися короткочасно, або закріплюватися та переростати у стійкі психічні стани і властивості особистості, визначаючи у цілому психологічні особливості дітей.

У такій галузі спеціальної психології, як логопсихологія, з'являються дослідження, присвячені вивченню психологічних особливостей дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку. Так, зарубіжні та вітчизняні дослідники

висвітлюють особливості ставлення дошкільників із загальним недорозвитком мовлення до свого дефекту та його виправлення (Л. С. Волкова, Ю. Ф. Гаркуша, Р. І. Лалаєва, О. М. Мастюкова, Т. В. Сак, В. В. Тарасун, Л. М. Шипіцина та ін.), зокрема особливості мотиваційної сфери старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення (С. М. Валявко). [2] У результаті дослідження встановлено, що дошкільники із загальним недорозвитком мовлення являють собою неоднорідну групу за ступенем сформованості мотивації до виправлення дефекту. Виділено дітей слабо мотивованих та високо мотивованих до виправлення мовленнєвого порушення, а також охарактеризовано особистісні якості, які визначають поведінку та діяльність дітей зазначеної категорії.

Для практичної корекційної роботи в умовах дошкільного закладу має непересічне значення рівень мотивації дошкільників до логопедичних занять та до виправлення порушень мовлення, що є самостійними мотиваційними новоутвореннями у старших дошкільників із загальним недорозвитком мовлення. На основі отриманих даних автором розроблено рекомендації щодо корекційно-розвивальної роботи з дітьми із загальним недорозвитком мовлення, в рамках якої обов'язково мають враховуватися діагностика та формування мотивації.

Корекційно – відновлювальна робота, яка проводиться практичним психологом, учителем - дефектологом, вихователем оптимізує діяльність співпраці з дітьми та їх родинами. Огляд наукових досліджень з проблеми вивчення дошкільників із загальним недорозвитком мовлення показує, що не всі аспекти психічного розвитку дітей вивчено однаковою мірою (Л. Є. Андрусишина, І. Ю. Левченко, Г. Х. Юсупова). [10] Найменш вивченим є аспект особистісного розвитку. Система психолого-педагогічного супроводу дитини з мовленнєвими порушеннями передбачає тісну професіональну взаємодію спеціалістів і включає в себе такі напрями діяльності, як співпраця з дитиною, взаємодія з батьками та з персоналом дошкільного закладу.

Застосування спеціальних форм психологічної допомоги, поряд з корекційно – розвивальною роботою, спрямованою на виправлення мовленнєвих порушень, сприяє повноцінному розвитку особистості дитини.

1.2 Театралізована діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення старших дошкільників

Сфера мистецтва розглядається як простір, що сприяє формуванню соціально-естетичної активності дитини. На думку сучасних дослідників проблем дошкільної освіти, розкриттю внутрішніх якостей особистості і самореалізації її творчого потенціалу найбільше сприяє синтез мистецтв.

Наукові знахідки вчених (Л. С. Виготський, Б. М. Теплов, Д. В. Менджерицька, Л. В. Артемова, Е. Л. Трусова, Р. І. Жуковська, Н. С. Карпинська та інші) зробили актуальною проблему освіти і виховання дошкільників засобами театралізованої діяльності як могутнього синтетичного засобу розвитку їх творчих здібностей.

Л. С. Виготський вважав, що «акторська праця є своєрідною творчістю психофізіологічних станів людини». Вона сприяє розвитку у дошкільнят фантазії, виникнення у їхній уяві яскравих образів літературних героїв, казкових персонажів. Окрім того, діти вдаються до виразного втілення психологічної специфіки персонажів, самостійно добирають для них засоби мовленнєвої (інтонації) і зовнішньої виразності (виразні рухи: рук – жести; обличчя – міміка, всього тіла – пантоміміка) [13, с. 389].

Позаяк провідною діяльністю дітей у дошкільному віці є ігрова діяльність, то саме гра у різних її формах має стати для педагога дієвим засобом формування особистісних якостей і творчих здібностей дітей дошкільного віку. Відтак різнобічний вплив театралізованих ігор на дитячу особистість надає змогу використовувати їх ненав'язливий педагогічний потенціал. Розвивальна можливість театралізованої діяльності полягає у формуванні емоційної сфери дошкільників: дитина немовби переживає внутрішнє оновлення, сценічну дію сприймає як своє власне життя, має можливість безпосередньо проявляти емоції і задовольняти різнобічні творчі інтереси. Різноманітні форми і багатогранність театралізованої діяльності виступають домінантою в освітньому процесі дошкільного навчального закладу й заохочують розвиток творчої особистості.

Кожна дитина від природи неповторна, унікальна індивідуальність. Якщо створити умови для її розвитку, неодмінно відкриються здібності, закладені у дитині природою. Завдання педагога і полягає в тому, аби виявити ці перші здібності і на цьому тлі створити належні умови і забезпечити всебічний і гармонійний розвиток дошкільників. А для реалізації цього їх життя варто наповнювати багатоманітною і цікавою діяльністю [7, с. 94]

Серед умов організації театралізованої діяльності дошкільнят можна виокремити:

- взаємозв'язок основних напрямків роботи (літературно- мовленнєвого, мовно-творчого, театрального-ігрового);
- комплексне розв'язання мовленнєвих завдань;

- раціональне поєднання різних видів і типів занять;
- інтеграція різних видів дитячої художньої діяльності;
- занурення в активну театралізовану діяльність на основі інформаційно-змістової обізнаності;
- забезпечення адекватного використання театралізованої діяльності в освітньому процесі і доцільності в частому плануванні різних її видів;
- власну зацікавленість вихователя в означеному виді дитячої діяльності.

З метою успішного навчання у процесі театралізованої діяльності потрібно забезпечити її адекватне використання, через доцільність частого планування різних видів театралізованої діяльності. Для реалізації цього вихователь під час планування освітнього процесу - включає різні види означеної діяльності (перегляд театральних вистав; підготовку і показ вистав із використанням різних видів театру, театралізовані ігри, тощо) як частину заняття (з ознайомлення з художньою літературою, з розвитку мовлення, заняття театального гуртка), так і у вільний час (вранці чи у другій половині дня), під час самостійної ігрової діяльності дітей. Застосовувались багатоманітні форми театралізованої діяльності: вистави, театралізовані ігри, ігри в театр.

Важливою умовою забезпечення успішності театралізованої діяльності є особиста зацікавленість вихователя у цьому виді дитячої діяльності. За словами В. Сухомлинського, аби діти яскраво передавали художні образи, варто перенести хоча б одну іскру з вогню своєї творчості до свідомості дитини.

У дослідженні Н. В. Гавриш визначено професійні і особистісні якості педагогів, що забезпечують успішність творчого навчання дітей: схильність педагога до творчої діяльності; уміння швидко і гнучко перебудувати намічений план роботи залежно від можливостей дітей і відповідно до варіантів рішень, що пропонуються, запитань, ідей, проблем, що виникають у будь-якій творчій діяльності; уміння орієнтуватися на індивідуальні специфіки кожної дитини, забезпечення оптимальних умов розвитку усім дітям групи, різних за рівнем розвитку інтелектуальних і творчих здібностей, нахилів, інтересів, знань. В орієнтуванні на потреби кожного педагог має все ж таки враховувати поставлені завдання, додержуватися напрямку, обраного для всієї групи. Важливим так само є: додержання у стосунках з дітьми тактики партнерства, співробітництва, підтримання їх інтересів, стимуляція до творчої діяльності; особистісна готовність до творчості, що виявляється в певних психологічних рисах, – психологічна зрілість, реалізація себе в житті, прийняття нового, емоційна стабільність і усталеність; наявність у педагога спеціальних здібностей або навиків творчої діяльності, що дають змогу зацікавити дітей процесом виконання роботи; високий рівень професійної підготовки, що передбачає знання програми навчання і виховання, високий рівень власної культури мовлення, володіння педагогічними технологіями навчання й розвитку мовлення, добре розвинена творча уява [14, с. 83].

Театралізована діяльність впливає на розвиток різних сторін життєдіяльності

дитини. Вона сприяє розвитку інтелектуальної сфери, адже засобами театру збагачуються знання дитини про театр і людей, що там працюють, вона вчиться порівнювати героїв різних казок, планує власні дії щодо реалізації задуму майбутньої вистави.

Театралізована діяльність передбачає так само розвиток морально - вольової сфери, тобто уміння впізнавати героїв і персонажів у знайомих казках, висловлювати своє ставлення до них, робити самостійні оцінні судження, давати морально-етичні і естетичні оцінки, визначати альтернативу в оцінці героїв.

Щодо поведінкової сфери, то під час походів до театру дитина засвоює правила поведінки в театрі, ідентифікує почуття і вчинки персонажів із власними.

Комунікативна сфера – це узгодження власних дій із діями інших дітей, участь у спільних із вихователем діях за сюжетами літературних творів, усвідомлення колективного характеру творення дії. [9, с. 24].

Розвиток фізичної сфери містить залучення дитини до показу деяких дій (з іграшками, персонажами казок), імітації рухів, дій поетичних героїв, використання рухових дій у процесі театралізованих ігор, добір рухів відповідно до характеру персонажа.

Театралізована діяльність у дошкільному віці є одним із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток особистості дитини. Водночас театралізована діяльність виступає як специфічний вид дитячої активності, один із найулюбленіших видів творчості.

У театралізованій діяльності реалізуються потреби дитини у:

- самовираженні;
- спілкуванні;
- пізнанні себе через відтворення різних образів.

У відвертому, щирому ставленні до художнього образу, втіленні його у різних формах театралізованої діяльності дитина виявляє рівень художньо - естетичного сприймання, мовленнєву компетенцію, певні знання, уміння, навички, здобуті нею раніше в умовах спеціально організованого навчання.

Театралізована діяльність дитини дошкільного віку має такі види:

- сприймання театрального видовища, що сприяє опануванню найкращих форм літературного мовлення;
- театралізована гра, спрямована на активізацію словника і зв'язного мовлення, складання сюжету;
- підготовка театральної вистави (репетиції, відпрацювання виразності мовлення) [7, с. 97].

Відповідно до видів, організація театралізованої діяльності передбачає три базові напрямки роботи:

- пізнавальний – формування у дитини певних знань, вмінь, уявлень про театр, театральну термінологію; передбачає ознайомлення з театром, художньо-естетичне сприймання;

- ігровий – створення сприятливих умов для ігрової діяльності, спонукання дитини до імпровізації, використання набутих знань у грі; містить ігри-драматизації та імпровізовані ігри;
- сценічний – у дитини здійснюється формування театральних дій, елементів сценічної виразності, майстерності; містить репетиції, вправи, роботу в театральному гуртку, підготовку вистави [1, с. 134].

З-поміж ключових понять театралізованої діяльності виділяємо: сюжет, сценарій, гру за сюжетом літературного твору, театралізацію, казку-показ.

Театралізована діяльність у дошкільному віці усвідомлюється педагогами як один із найефективніших засобів педагогічного впливу на розвиток творчої особистості дитини, що використовується з певною метою і спонукає, мотивує. Педагог має на меті розвивати в дошкільників: вміння «входити в образ» і «утримувати» його впродовж усієї театралізованої діяльності; усвідомлення мовленнєвих і виконавчих дій; вміння передавати характерні специфіки будь-якого художнього образу; переносити одержані уявлення в самостійну ігрову діяльність; виявляти зацікавленість до театру як виду мистецтва; усвідомлення змісту, ідеї, художніх образів літературних творів [11, с. 74].

Водночас театралізована діяльність виступає як специфічний вид дитячої активності, один із найулюбленіших видів творчості. Ще С. Русова довела природність «драматичного інстинкту малюків». Діти охоче залучаються до театралізованої діяльності завдячуючи літературним, ігровим, особистісним мотивам. У них з'являються багатоманітні потреби у грі, що виникають під впливом літературного твору. А так само бажання самовираження, спілкування, пізнання себе через відтворення різних образів. У відвертому, щиросердному ставленні до художнього образу, втіленні його в різних формах театралізованої діяльності дитина виявляє рівень художньо-естетичного сприймання, мовленнєву компетенцію, певні знання, уміння, навички, здобуті нею раніше в умовах спеціально організованого навчання.

Отже, організація театралізованої діяльності передбачає формування в дітей певних уявлень про театр, театральну термінологію, тобто пізнавальний напрямок спеціального навчання; створення сприятливих умов для ігрової діяльності, спонукання дітей до імпровізації, використання набутих знань у грі, тобто ігровий напрямок і сценічний, у процесі якого здійснюється формування театральних дій, елементів сценічної виразності.

Такий підхід до усвідомлення змісту театралізованої діяльності науковці співвідносять з оцінкою її як видовища, ефективного впливового засобу наочного навчання й виховання (Ю. М. Перенчук); як специфічного виду сюжетно-рольової гри (Л. В. Артемова, Н. С. Карпинська, Т. О. Маркова, Д.А. Менджерицька в якій діти відтворюють власні враження, уявлення; і як театральної вистави – способу вправління дітей у виразному мовленні, розвитку творчих здібностей [1, с. 141]

Даний підхід дозволяє упорядкувати мовленнєву роботу, враховуючи специфічність мовленнєвих завдань у кожному з напрямків, посиливши вплив театралізованої діяльності на оволодіння дітьми різними типами зв'язних висловлювань. Бо під час перегляду вистави, ознайомлення з літературними творами завдяки театру дитина одержує зразки правильного, емоційно-забарвленого зв'язного мовлення, насиченого образними висловами, прислів'ями, приказками, фразеологізмами. У творчій мовленнєвій діяльності діти вживають різні типи зв'язних висловлювань для вирішення конкретних ігрових, комунікативних ситуацій (міркування, пояснення, відтворення казкових діалогів, складання власних сценаріїв тощо). Мовлення стає найбільш зрозумілим, виразним, граматично оформленим. Гра сприяє розвитку вміння складати сюжет. У процесі підготовки і показу вистави у дітей розвивається зв'язне мовлення, яке має емоційне забарвлення і передбачає широке вживання вербальних і невербальних засобів виразності (адже дошкільники чи відтворюють художньо-мовленнєві сюжети і тим самим опановують норму в найвищому її прояві, чи вправляються в самостійному складанні сюжету, а потім – сценарію театральної вистави).

РОЗДІЛ II.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТЕАТРАЛІЗОВАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В РОБОТІ З КОРЕКЦІЇ МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ.

2.1. Використання інноваційних технологій в роботі з дошкільниками

За новими напрямками освіти саме сучасні, особистісно орієнтовані педагогічні технології здатні забезпечити розвиток, саморозвиток і самостійність дитини, вільну реалізацію її природних задатків. Адже саме на них наголошують - це діалогічність, діяльнісно-творчий характер, орієнтація на підтримку індивідуального розвитку дитини, надання їй необхідного простору для прийняття самостійних рішень, творчості, вибору змісту і способів навчання та поведінки. Оновлення освіти в Україні, характеризується інтенсивним розвитком інноваційних процесів. Істотною особливістю цієї тенденції є реальна варіативність, пошук ефективних технологій навчання [2]. Педагогічна технологія - це така побудова діяльності педагога, де всі дії, які входять до неї, мають певну послідовність і цілісність, а виконання передбачає досягнення необхідного результату та має прогнозований характер [4, с. 7].

Принципово важливою стороною в педагогічній технології є позиція дитини в освітньому процесі, відношення до неї з боку педагога. З усіх інноваційних технологій саме технологія інтегрованого навчання дає можливість широкого використання, оскільки створює умови для реалізації засад компетентнісного підходу. Ідеї інтегрованого навчання нині надзвичайно актуальні, оскільки сприяють успішному впровадженню нових освітніх завдань: дають можливість педагогу спільно з дітьми опанувати значний за обсягом навчальний матеріал, досягнути формування міцних, усвідомлених взаємозв'язків. [1].

В сучасній педагогічній науці інтегроване навчання трактують як комплексний підхід до освітнього процесу. В усьому цивілізованому світі технологія інтегрованого навчання є необхідною умовою для надання якісної освіти.

Оновлюючи освітній процес педагоги відшукують нові форми і методи організації роботи з дітьми.

Широко вживаними в освітньому процесі в роботі з дітьми дошкільного віку є ігрові технології. У грі розвивається уява, утверджуються образи фантазії, виникають ідеї, створюються продукти діяльності, які є для дитини емоційно привабливими. Діти привчаються до колективної дисципліни, командної роботи. Важливість гри в тому, що вона надає дитині можливість помріяти, проявити уяву, дає свободу самовияву і творчості.

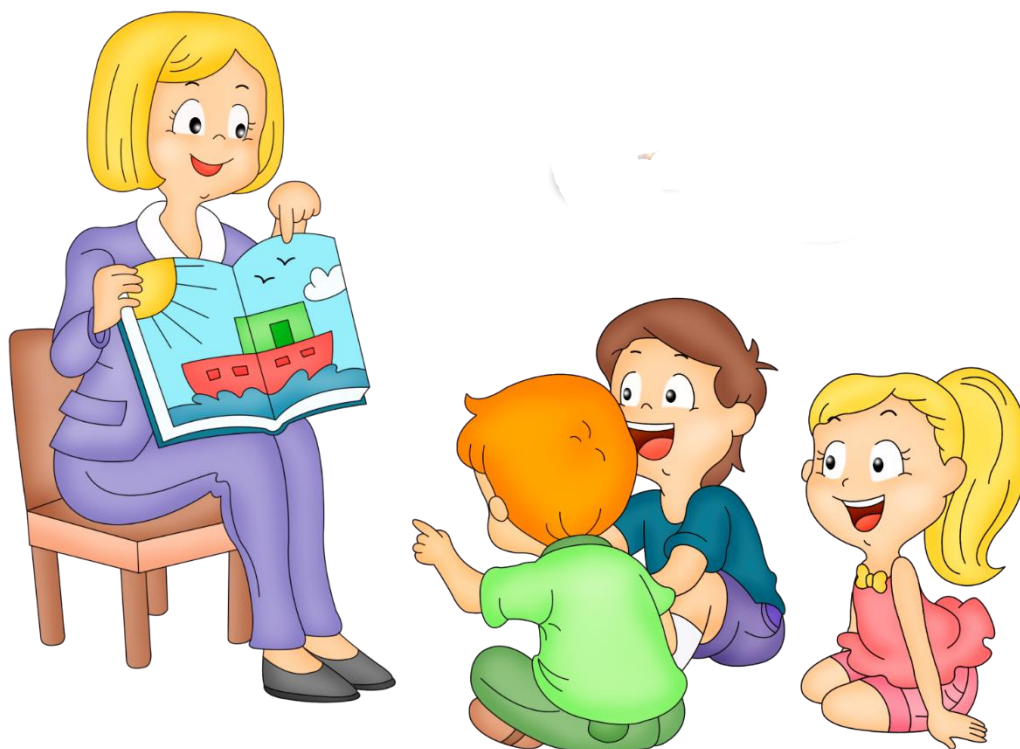
Пам'ятаючи, що у грі за висловлюваннями психологів, відбувається становлення людини. Актуальність проблеми очевидна, адже дошкільнята психологічно готові до нових стосунків із дорослими, що дає змогу вдосконалювати у дитини психічні

процеси, соціалізувати її в умовах дитячого закладу і здійснювати корекційно – розвиткову роботу з дошкільнятами.

Особливої актуальності в умовах модернізації змісту освіти набувають інформаційно-комунікаційні технології (через демонстрацію та власну роботу на інтерактивній дошці, з ноутбуком, смарт-телевізором, з прослуховуванням через навушники та інше, з метою активізації пам'яті та розумових процесів дітей).

Поряд з традиційним засобами популярності набувають мультимедійні засоби навчання в електронних освітніх ігрових ресурсах, де вдало поєднуються тексти, аудіо, малюнки, анімація, інтерактивні завдання створені у формі гри, які дозволяють задіювати одночасно зір і слух, увагу і мислення. В основі роботи з дітьми дошкільного віку лежить мультисенсорний підхід, що зосереджується у слуховому, візуальному, маніпуляційному сприйнятті змісту навчального матеріалу.

Отже, інноваційні технології сприяють розвитку гармонійно розвиненої особистості, розкриваючи перед дітьми широкі можливості для розвитку здібностей. Таким чином, кожна дитина індивідуально пізнає корисну інформацію і знаходить для себе щось нове, обґрунтовує, продумує і на основі цього формує свої життєво необхідні компетенції, формує себе як особистість в цілому, що у свою чергу, сприяє розвитку інноваційної культури особистості.

2.2. Практичний матеріал та форми роботи з «Театром на фартуху»

«Театр на фартуху» - це вид нетрадиційного театру, який змінює традиційний погляд на організаційний аспект театралізованої діяльності дошкільників.

Оскільки для показу вистави важливе все: ширма, ляльки, декорації, де сидять діти – педагогу доводиться витрачати час для організації та підготовки. Даний вид театру допоможе вихователю, одягнувши на себе «Театр фартух», відразу розпочати виставу. Декорації легко змінюються, педагог легко маніпулює ляльками, доповнюючи їх жестами, мімікою, засобами мовленнєвої виразності. Такий театр допомагає вихованцям зрозуміти сюжет, дає можливість взаємодії «актор - глядач».

Робота з «Театром на фартуху» допомагає нам охопити всі освітні напрямки, всебічно розвиваючи вихованців. Дітям цікаво займатись незвичним видом театралізованої діяльності. Така діяльність підходить для всіх вікових груп. Це не тільки наочний матеріал, а й доступний метод гри, який збагачує дітей яскравими враженнями, розвиває творчі здібності, психічні процеси, мовлення. Виховує ініціативність, витримку, комунікабельність, позитивні риси характеру.

Для виготовлення фартухів використовуються яскраві, різнокольорові тканини (габардин), які найбільш вдало підходили для розміщення декорацій: для зимового сюжету (казка «Рукавичка») – фартух блакитного кольору.

Для зображення лісу (казка «Котик і півник») – зеленого кольору.

Для казки Лесі Українки «Біда навчить» – виготовлені фартухи зеленого та жовтого кольорів.

Для зображення осені (казка «Пан Коцький») – виготовлено фартух помаранчевого кольору.

Ляльки та декорації виготовлені з різного покійського матеріалу: фетру, хутра, ниток, паперу, соломи, стрічок та іншого підручного матеріалу. В процесі роботи вдало поєднані різні техніки створення персонажів: аплікація з тканини та фетру, в'язання нитками. Ляльки виготовлені як пальчиковий театр.

Створивши перший театр на фартухові за твором Лесі Українки «Біда навчить», звернула увагу, на те, що такий театр викликає у вихованців інтерес до розуміння

сюжету; швидкої та зручної зміни декорацій (декорації кріпляться на липучки), зручність зберігання (знаходяться в кишенях фартуха).

За допомогою «Театру на фартуху» можна вивчати з дітьми новий матеріал в захопливій формі, закріплювати набуті знання та навички. Було помічено, що діти більш уважно слухають казки, вірші, потішки та самі бажають брати активну участь в театралізованій діяльності, також це спонукає дітей до висловлювань, включення діалогів, заучування ролей, тощо. (Додаток 5).

В роботі з вихованцями максимально використовується «Театр на фартуху» в різних видах діяльності:

- під час ранкової зустрічі;
- під час занять;
- на прогулянці;
- під час самостійної діяльності дітей;
- в індивідуальній роботі з дітьми;
- під час перебування в укритті;
- взаємодії з батьками.

В якості прикладів використання дидактичного фартуха в роботі з дітьми з порушеннями мовлення використовуються такі форми роботи:

- ❖ Ранкове привітання. На фартуху розміщені зображення, які відповідають словам тексту привітання. Педагог пропонує дітям привітатись, дивлячись на фартух— підказку.

Ранкове привітання «Доброго ранку, сонце привітне!»

- ❖ На заняттях переважно використовується театр на фартуху у вигляді дидактичної гри. Діти отримують інструкцію до гри, дотримуючись правил виконують завдання.

- ❖ На прогулянці використовується під час спостережень, вивчення нового та закріплення попередньо вивченого матеріалу, під час рухової активності, сюжетно-рольових ігор.

- ❖ Під час самостійної діяльності вихователь з вихованцями використовують «Театр на фартуху» для театралізації, інсценізації, драматизації, в зображувальній діяльності.

- ❖ В індивідуальній роботі з дітьми використовується дидактичний фартух для уточнення і закріплення набутих знань, умінь та навичок.

- ❖ Під час перебування в тимчасовому укритті фартух допомагає зняти емоційну напругу вихованців, повертає відчуття безпеки.

- ❖ Залучивши батьків до розробки та виготовлення матеріалів до «Театру на фартуху», налагоджується більш тісний контакт. Батьки з цікавістю відгукуються, проявляють свою фантазію, майстерність, креативність.

Всі ці форми роботи дають можливість розвивати мовлення дошкільнят. Діти вправляються в умінні ставити питання, порівнювати, переходити до діалогу, поступово відтворювати сюжет казок, складати нові казки.

2.3. «Театр фартушків» - новий підхід у театралізованій діяльності

Театралізована діяльність – це різновид художньої діяльності, що пов'язаний зі сприйняттям творів театрального мистецтва і відтворенням в ігровій формі набутих вмінь, навичок та уявлень. Долучаючи дітей до театралізованої діяльності використовуються в роботі різні види театрів: пальчиковий, ляльковий, настільний, театр на магнітах, тощо. Це дає можливість розкритися та розвинутися можливостям дитини.

Робота над створення нового виду театру фартушків – це чудовий спосіб проявити творчі здібності дітей, розвинути вміння самостійно добирати для персонажів засоби мовленнєвої (інтонації) та зовнішньої виразності (рук – жести, обличчя, міміка, всього тіла – пантоміміка).

Взаємодія з дітьми з особливими освітніми потребами спонукає до пошуку нових підходів, до всебічного розвитку з урахуванням їх особистісного розвитку під час здійснення корекційно–розвиткової роботи.

Для того, щоб утримувати увагу дітей, розвивати мовлення, пізнавальні процеси, позитивні якості характеру розроблено «Театр фартушків».

«Театр фартушків» представлений індивідуальними фартушками у вигляді тварин, казкових героїв, об'єктів неживої природи. (Додаток4).

Одягнувши такий фартушок, дитина ніби «перетворюється», «одягає на себе образ» того чи іншого героя, об'єкта. В процесі використання відмітили, що даний вид театралізованої діяльності допомагає вихованцям подолати власні страхи, почуття невпевненості. Діти легше ідуть на контакт один з одним, не соромляться, почувуються більш впевнено. Оскільки даний вид діяльності відбувається переважно невимушено, то він носить творчий характер. Діти залюбки звуконаслідують знайомих тварин, театралізують та драматизують, розігрують знайомі художні твори. (Додаток 5). Також спостерігаються прояви творчого фантазування, складання нових казок. Дана технологія сприяє розвитку всіх сторін мовлення, спонукає дітей до висловлювань, ведення діалогу. Охоплюючи майже всі освітні напрями програми розвитку дітей дошкільного віку «Театр фартушків» дає нам можливість реалізувати такі освітні завдання:

- ✓ розвивається рухова компетентність (вихованці перебувають постійно в русі);
- ✓ розвивається особистісна компетентність (у дітей формуються життєві цінності, стимулюються прагнення до самостійності, доброзичливе ставлення до дорослих і дітей, бажання робити корисне не лише для себе, а й для інших, формується цілеспрямованість у всіх видах діяльності);
- ✓ розвивається ігрова компетентність (даний вид діяльності проводиться в притаманній для дітей ігровій діяльності);
- ✓ розвивається соціально–громадянська компетентність (діти активно діють, стимулюється пізнання, ініціативність, формуються навички організованої

поведінки, гуманні почуття, інтерес та повага до українських звичаїв та традицій);

- ✓ розвивається мовленнєво–комунікативна та художньо–мовленнєва компетентності (на основі розширення уявлень і знань збільшується запас слів, розвиваються фонетичні процеси, інтонаційна виразність мовлення, розвивається лексико–граматична сторона мовлення, діалогологічна компетенція, культура мовлення, формуються навички читання та розповідання, виразного читання);
- ✓ розвивається мистецько–творча компетентність (діти ознайомлюються з видами мистецтва, розвиваються співочі навички, формуються вміння виразно пластично рухатись, передавати настрій і характер обраного образу, заохочуються до активної участі в показах театралізованих дійств).

Значну увагу приділено підготовчому етапу, при виготовленні дидактичного матеріалу, залучивши як вихованців, так і батьківську спільноту. (Додаток 5)

Виготовити персонажа на перший погляд складно, але хотілось показати, що це цікавий та захоплюючий процес. Для цього потрібно точно підібрати фактуру і забарвлення тканини, а також використовувати відповідну фурнітуру. Використавши різнокольорові тканини та фетр, було підібрано забарвлення, такі, як у персонажа. Роздрукувавши викрійку, перенесли її на фетр. Частина деталей пришивали, приклеювали. Особливо цікавим для дітей був етап прикрашання та декорування з використанням відповідної фурнітури. (Додаток 5)

Матеріали дидактичних посібників театру доступні для використання дітьми, вони яскраві, естетичні, реалістичні. Даний вид діяльності подобається дітям, приносить задоволення та гарний настрій.

2.4. Методичні рекомендації з розвитку мовлення у дітей з особливими освітніми потребами з використанням нетрадиційного театру «Театру фартушків».

«Театр фартушків» - докорінно змінює традиційний погляд на організаційний аспект театралізованої діяльності дошкільників. Для розвитку мови та мовлення дитини необхідно ставити такі завдання спілкування, що вимагають нових засобів реалізації цілей комунікації, передбачають формування вміння встановлювати мовні взаємодії, грамотно будувати і висловлювати свої думки, підтримувати діалог. У процесі «фартухової» мовно-театралізованої діяльності діти тренуються у постановці питань, порівнянні, розповіданні, спонукаються до мовного спілкування, навчаються поступовому переходу казки в розповідь, складанні нової казки, тощо.

Забезпечуючи повноцінний розвиток дитини з особливими освітніми потребами в дошкільному навчальному закладі, необхідно подбати про:

- ❖ розвиток базового почуття безпеки, впевненості в тому, що будь яку проблему можна розв'язати і сподіватись на допомогу. Це дає дитині почуття впевненості та довіри;
- ❖ формування почуття приналежності, розуміння того, що тебе приймають у процесі взаємодії;
- ❖ створення атмосфери позитивного, емоційно-забарвленого спілкування;
- ❖ сприяння всебічному розвитку вихованців, враховуючи їх особливі освітні потреби;
- ❖ вдосконалення навиків та вмінь в усіх освітніх напрямках;
- ❖ сприяння розвитку компетентностей у дітей через театралізовану діяльність;
- ❖ закріплення позитивних стереотипів поведінки та способів розв'язання конфліктних ситуацій;
- ❖ встановлення певних правил використання дидактичного матеріалу та спонукання до їх дотримання;
- ❖ поводження з фартушками бережно, коректно;
- ❖ спонукання дотримуватись правил культури міжособистісних взаємовідносин, соціальних норм, ролей.

ВИСНОВОК

Дитинство - це період розвитку людини, у якому закладаються норми соціальної поведінки, формується та збагачується духовний і моральний світ особистості. Набуті правила поведінки, вміння та навички у всіх сферах життя знадобляться дитині для успішної самореалізації в подальшому житті.

Мовлення дітей з особливими освітніми потребами є недосконалим. Розвитку та корекції потребують всі сторони мовлення. Це спонукає педагога знаходити ефективні методи і форми роботи. Стан мовленнєвого розвитку дитини багато в чому визначає її загальний розвиток. Оволодіваючи засобами спілкування, дитина розвивається, збагачує свої знання про довкілля, удосконалює форми її відбиття. Відомо, що в процесі мовленнєвого розвитку формуються вищі рівні пізнавальної діяльності, здатність до понятійного мислення. В додатку 1 пропонуємо розроблене орієнтоване тематичне планування освітньої взаємодії з дітьми з використанням «Театру на фартуху» та «Театру фартушків».

В роботі з вихованцями успішно використовується театралізована діяльність, яка реалізовується через «Театр на фартуху». Позитивні результати прослідковуються у всіх освітніх напрямках, що посприяло створенню нового виду театру «Театр фартушків». Робота з даним дидактичним матеріалом емоційно забарвлює, збагачує досвід та знання вихованців, налагоджує більш тісний контакт між дітьми. Діти щиро включаються до даного виду театралізованої діяльності, мають літературні, ігрові, особистісні мотиви. У них виникає потреба у самовираженні, спілкуванні, пізнанні себе. Через відтворення різних образів дитина виявляє рівень художньо–естетичного сприйняття, мовленнєву компетенцію. Театралізована діяльність – могутній засіб мовленнєвого розвитку. В додатку 2 представлено конспекти занять для роботи з дітьми з даного напрямку.

Під час ознайомлення з літературними творами дошкільники отримують зразки правильного, красивого, емоційно–забарвленого мовлення, що передбачає вживання вербальних та невербальних засобів виразності.

Залучення батьків до даного виду діяльності дає змогу налагодити більш тісний зв'язок між дошкільним навчальним закладом та сім'єю.

Слід відмітити, що використання «Театру фартушків» у навчально–розвитковій діяльності дошкільників дає змогу розвинути у дітей:

- соціально–громадянську, ігрову, рухову, особистісну, художньо–мовленнєву, мовленнєву та комунікативну компетентність;
- здатність до поетичного слуху (особливо чутливе сприйняття змісту і форми літературного твору, виразне мовлення дитини);
- здатність сприймати та усвідомлювати зміст творів, зберігати жвавість вражень,

передавати їх при створенні образу героя в грі, виражати своє ставлення та почуття, користуючись при цьому мовою, рухами, мімікою.

Отримані результати дають можливість стверджувати, що новий підхід до театралізованої діяльності дає змогу розвивати мовлення у дітей з особливими освітніми потребами за допомогою «Театру фартушків» є актуальною та доцільною.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Артемова Л. В. Театр і гра. К., 2002. 291 с.
2. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні (нова редакція). Електронний ресурс. Режим доступу : <https://vseosvita.ua/test/bazovyi-komponent-doshkilnoi-osvity-nova-redaktsiia-2021-roku-241300.html>
3. Богуш А. Мовленнєвий розвиток дітей. К., 2010 С. 45 – 52.
4. А.М.Богуш. Педагогічні виміри Василя Сухомлинського в сучасному освітньому просторі, Монографія. К.:Видавничий дім «Слово», 2008. 209 с.
5. Н.В.Гавриш, А.М. Богуш. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. К. «Генеза», 2013 – 114 с.
6. Конопляста С. Ю. Логопсихологія: навч. Посіб. / С. Ю. Конопляста, Т. В. Сак; за ред. М. К. Шеремет. – К.: Знання, 2010. – 293 с.
7. Куфко Н. Театралізовані ігри з дітьми дошкільного віку. Бібліотечка вихователя дитячого садка. 2000. № 19 - 20. С. 3.
8. Марченко І. С. Спеціальна методика початкового навчання української мови (логопедична робота з корекції порушень мовлення у дошкільників): Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Спеціальність: Корекційна освіта / І. С. Марченко – К., 2009. – 133 с.
9. Макаренко Л. В. Вітаю тебе, театре! Джміль. 2004. № 2. С. 10 – 11.
10. Мартиненко І. В. Методика формування комунікативних вмінь у дітей старшого дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення / І. В. Мартиненко // Логопедія – 2012. – №2. – С. 328 – 295.
11. Н.Тарапака «Від краси слова - до краси душі» (методичний посібник») Кіровоград, 1997. 278 с.
12. Народні перлини для маленької дитини, упоряд. О. Яловська. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 408 с.
13. О. В. Низковська. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 512 с
14. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку, авт.- упоряд. А. П. Бурова. Вид. 2-ге, зі змін. та доп. Тернопіль: Мандрівець, 2013. 296 с.
15. Сорокіна Н. Ф. Граємо в ляльковий театр / Н. Ф. Сорокіна Дошкільне виховання. – 2002. – № 6. – С. 61–63.
16. О.Білан . Програма розвитку дитини дошкільного «Українське дошкілля» - Вид. 2 – ге, зі зм. І доп. – Тернопіль Мандрівець, 2022.
17. Прохоренко Л.І. Програма розвитку дітей дошкільного віку із затримкою психічного розвитку від 3 до 7 років «Віконечко» - Тернопіль Мандрівець, 2019.

**ОРІЄНТОВАНЕ ТЕМАТИЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ВЗАЄМОДІЇ З ДІТЬМИ
З ВИКОРИСТАННЯМ «ТЕАТРУ НА ФАРТУХУ» ТА «ТЕАТРУ ФАРТУШКІВ».**

Вересень

Тема тижня	Робота з дітьми	Мета
Мій садок дитячий	Бесіда на тему: «Прощай, літечко!» Д/гра «Буває не буває» /літо/ Читання вірша: «Диво - дім» В. Кириленка Театралізована розповідь «Мій друг - найкращий»	Закріпити знання про літо, його ознаки та прикмети, формувати знання про те, чим можна займатися влітку. Формувати навички публічного виступу. Слухати уважно твір, відповідати на запитання. Вчити малят встановлювати контакт один з одним. Сформувати уявлення про театр. Викликати зацікавленість вихованців до театралізованої діяльності. Розвивати творче мислення, пам'ять, увагу, мову.
Ходить осінь полем, садом і городом	Бесіда: «Осінь - чарівниця» Д/гра «Овочі, фрукти» (фартух) (Додаток 3) Інсценізація української народної пісні «Ходять гарбуз по городу» (театр на фартуху)	Удосконалювати знання дітей про зміни, що відбуваються в природі восени, закріпити ознаки осені. Збагачувати словниковий запас словами-епітетами. Розвивати вміння входити в образ. Продовжувати формувати художньо-мовленнєві виконавські уміння. Розвивати пам'ять, мислення. Виховувати інтерес до театру та фольклору.
Я і моя сім'я	Бесіда про поняття «Сім'я» Д/гра «Я і моя сім'я» Читання вірша В.Гринько «Сім'я» Драматизація казки «Ріпка» (театр фартушків)	Формувати у дітей правильне уявлення про сім'ю. Збагачувати уявлення вихованців про казку, вчити пригадувати зміст казки під час гри, сприяти розвитку різних видів мовлення, зокрема діалогічного. Продовжувати вчити малят виражати позитивні емоції, передавати в русі вдачу ігрового персонажа. Розвивати пам'ять, мову, увагу, виразність інтонації, міміки рухів. Виховувати любов і цікавість до казок, взаємодопомогу.
В гостях у Світлофора	Бесіда «Безпека дорожнього руху» Д/гра «Щоб не сталося лиха» Придумування нової кінцівки казки «Колобок» Інсценування казки «Колобок» на новий лад (театр фартушків)	Вчити дітей переходити проїзду частину дороги, орієнтуючись на сигнали світлофора, дотримуючись правил вуличного руху. Продовжувати вчити малят придумувати кінцівку казки за допомогою ілюстрацій. Розвивати пам'ять, увагу, мислення; творчі здібності, вміння орієнтуватись на вулицях міста. Виховувати дбайливе ставлення до власного життя, культуру поведінки на дорозі.

Жовтень

Подарунки осені	Бесіда: «Осінь це добре, чи погано?» Д/гра «Овочі, фрукти, ягоди» (фартух) (Додаток 3) Драматизація «Осінь принесла нам подарунки» (театр на фартуху)	Спонукати до роздумів. Продовжувати вчити вихованців розрізняти та називати овочі, фрукти, ягоди; закріпити знання про їх користь. Розвивати творчість, уяву, комунікативність, зацікавленість в театральній діяльності
Ігри, іграшки, забави	Бесіда: «Іграшки – наші друзі» Вікторина: «Загадку відгадай, картинку відшукай» Д/гра «Опиши іграшку» Д/гра «Магазин» (фартух)	Розширювати уявлення дітей про іграшки, їх різноманітність. Продовжувати вчити відгадувати загадки а відгадки показувати картинкою; описувати іграшки за допомогою схем – моделей. Виділяти характерні риси, учити групувати іграшки за матеріалом, з якого вони виготовлені; купувати їх. Розвивати спостережливість, уважність, пам'ять, мислення, мовлення. Виховувати у дітей бережливе ставлення до іграшок, бажання ними гратися.
Маленький сірник – велика біда	Бесіда: «Сірничок маленький, а біда велика» Д/гра «Безпечно – не безпечно» Розігрування української народної пісеньки «Бім- бом» та твору Т.Коломієць «Козенята та вовк» (театр фартушків)	Розширити знання малят про протипожежну безпеку, закріпити правила дій дітей під час виникнення пожежі. Продовжувати вчити передавати роль із відповідною інтонацією, жестами, мімікою, рухами. Формувати знання про те, що в казках завжди добро перемагає зло. Розвивати мислення, уяву, пам'ять, мовлення, артистичні творчі здібності. Виховувати бережне відношення до власного життя та здоров'я.
Журавлі летять, курличуть	Бесіда за ілюстрацією: «Журавлиний ключ у небі» Вивчення вірша «Журавлі летять» М. Познанської (мнемотехніка) Гра – пантоміма «Я - птах» Д/гра «Перелітні, зимуючі» (фартух) (Додаток 3)	Удосконалювати знання вихованців про перелітних та зимуючих птахів. Продовжувати вчити дітей розуміти зміст віршованого твору, формувати вміння його аналізувати, вчити вірш використовуючи прийом запам'ятовування - мнемотехніку, передавати засоби емоційної виразності. Збагачувати словниковий запас словами: “курличуть”, “тужити”, активізувати словник словами: журавлики, літечко, теплий край. Розвивати вміння промовляти задані фрази чітко, не поспішаючи, розвивати пам'ять, мислення, уяву, фантазію, засоби виразності, творчість,

		акторські здібності. Виховувати інтерес до живої природи, любов до рідного краю, бережливе ставлення до птахів.
--	--	--

Листопад

Дивинки в осінньому лісі	Д/гра «Якою може бути осінь» Бесіда «Осінь це добре чи погано?» Вистава за казкою «Як їжак і заєць бігали наввипередки» (театр фартушків)	Розвивати критичне і творче мислення. Спонукаати до роздумів. Розвивати навички публічного виступу.
Друзі наші менші (свійські тварини)	Відгадування загадок та розповідь дітей про свійських тварин Д/гра «Знайди дитинчат» Інсценування казки «Коза - Дереза» (театр фартушків)	Поглибити та закріпити знання дітей про свійських тварин; про їх спосіб життя, уявлення про користь, яку приносять людям, вміння загадувати загадки. Удосконалювати вміння називати та розрізняти дитинчат. Вчити дітей інсценувати казку, правильно в діалозі передавати мову дійових осіб, близько до тексту. Розвивати мислення, увагу, пам'ять, збагачувати словниковий запас, діалогічне мовлення, вміння передавати емоції, міміку, жести певного образу. Виховувати вміння уважно слухати казки, бажання брати участь у драматизації та проявляти інтерес й любов до українських народних казок.
Друзі наші менші (свійські птахи)	Бесіда про свійських птахів Опис птахів за опорною схемою Д/гра «Склади речення» (кубики) Інсценування пісеньки «Два півники» (театр фартушків) Конспект заняття «На бабусиному подвір'ї» (додаток 2)	Збагачувати уявлення вихованців про свійських птахів. Продовжувати вчити малят описувати птахів за опорною схемою, складати речення за допомогою кубиків. Закріпити вміння дітей визначати назви істот за дією, інсценувати пісеньку. Розвивати мислення, мову, увагу. Виховувати допитливість, дбайливе ставлення до об'єктів живої природи, інтерес до художніх творів.

Хто як до зими готується	Відгадування загадок про звірів. Бесіда «Як тварини до зими готуються» Д/гра «Хто де живе» Драматизація казки «Лисичка – сестричка і Вовк - панібрат» (театр на фартуху)	Закріпити уявлення про те, що у кожної пори року є свої особливості і як дикі тварини готуються до життя в зимових умовах. Продовжувати вчити відгадувати загадки, відтворювати зміст казки, інтонаційно передаючи образи дійових осіб за допомогою рухів, міміки. Удосконалювати вміння знаходити та називати «будинки» тварин. Розвивати мислення, увагу, пам'ять, мовлення, акторські здібності. Виховувати дбайливе ставлення до природи, співчуття доброти, співпереживання до всього живого.
---------------------------------	--	---

Грудень

Здрастуй, зимонька – зима	Пальчикова гімнастика «Зима» Розучування скоромовок, чистомовок	Розвивати художню обдарованість, дрібну моторику рук і мовлення.
В гостях у казки	Театралізована розповідь «А якщо?» (півник стане злим, збільшимо Зайчика, Колобок обманув Лисицю.. Д/гра «Збери казку» (Додаток 3) Вистава за казкою «Колобок» (театр фартушків) Мнемодоріжки «Казка яка ?» (Додаток 3) Конспект заняття «Подорож з чарівною книгою» (додаток 2)	Розвиток уяви й мовлення. Удосконалювати вміння складати з частин ціле, називати казки. Розвивати мислення, увагу, пам'ять, мовлення, акторські здібності. Виховувати любов і цікавість до казок, взаємодопомогу.
Прикрашаємо ялинку	Театралізовані етюди «Як ми прикрасимо ялинку до свята» Д/вправа «Придумай нову ялинку» Гра-імпровізація «В зимовому лісі»	Розширювати словниковий запас. Розвивати активну, творчу, пізнавальну діяльність. Формувати вміння висувати пропозиції, креативність. Виховувати чуйність, доброту.
До нас завітало Різдво	Вправа – емпатія «Я - Різдвяна зірка» Д/гра «Прикрась зірку» Драматизація казки «Рукавичка» (зі зміненою	Удосконалювати вміння малювати придумувати візерунок та прикрашати ним площинну форму предмета. Вчити дітей оволодівати пластиною рухів, виразною мімікою, жестами. Поповнювати і активізувати словник образними виразами.

	кінцівкою) (театр фартуха та фартушків)	Розвивати пам'ять, увагу, мислення. Виховувати в дітей інтерес до театральної-ігрової діяльності.
--	--	---

Січень

Колядки, щедрівки, розваги	Колядки: «Коляд, коляд, колядниця», «Нова радість стала». Щедрівки: «Щедрий вечір, добрий вечір», «Щедрівочка щедрувала»	Вчити дітей розігрувати сценку відповідно до тематики. Вчити запам'ятовувати і вимовляти слова відповідно до обраної ролі. Сприяти створенню у дітей радісного емоційного настрою.
Ой, весела в нас зима!	Гра «Асоціації» Д/вправа «Покажи емоцію» (робота із дзеркалами) Д/гра «Допоможи героям» (Додаток 3) Театралізація «Зимові розваги» (фартух)	Розвивати уяву, авторські здібності. Сприяти розвитку засобів виразності.
Зимівля звірят	Бесіда: «Як звірята зимують» Д/гра «Хто що їсть взимку» Гра – імітація «Страшний звір» Театр на фартуху – казка «Зайчикова хатка» Конспект заняття «Рахунок в межах 7. Цифри від 1 до 7. Геометричні фігури. Дні тижня» (додаток 2)	Розширювати і поглиблювати знання дітей про життя тварин взимку, особливості життєдіяльності, вигляду, харчування тварин. Формувати навички перетілювання, наслідування. Сприяти розвитку творчих, акторських здібностей вихованців, узгодженню дії з іншими дітьми - героями казки, розвивати слухову увагу, фантазію, мову, пам'ять. Виховувати вміння активного спілкування один з одним і з вихователем.

Лютий

Сліди на снігу (птахи)	Бесіда на тему: «Птахи взимку» Відгадування загадок про зимуючих птахів /з переглядом ілюстрацій/ Вправа – пантоміма «Я - пташка» Д/гра «Зимуючі, перелітні» (фартух) (Додаток 3)	Розширювати уявлення дітей про птахів, які залишилися зимувати, осілих. Продовжувати вчити відгадувати загадки. Розвивати вміння володіти своїм тілом, мімікою. Закріплювати знання назв осілих і перелітних птахів. Розвивати спостережливість, мислення, пам'ять, мовлення. Виховувати бережливе відношення до природи та бажання допомагати птахам взимку.
-------------------------------	--	---

У сонечка в гостях	Театралізована розповідь казки «У сонечка в гостях» (фартух) Етюди на відтворення рис характеру персонажів Д/гра «Допоможи героям» (Додаток 3)	Розвивати уяву та емпатію. Формувати акторські навички та інші творчі здібності.
Лялькові забави	Виготовлення ляльок з паперових стаканчиків Сюжетно – рольова гра «Театр ляльок» Розігрування казки «Котик і півник» (театр фартушків)	Вчити малят виготовляти ляльок з паперових стаканчиків. Розширити знання вихованців про ляльковий театр. Закріпити вміння дітей драматизувати казку. Розвивати вміння за допомогою голосу та дій передавати хитрість, радість, переляк, горе. Формувати креативність. Виховувати інтерес до театралізованої діяльності.
Як до нас приходить книга (знайомство з творчістю Л. Українки)	Бесіда про книгу Знайомство з творчістю Лесі Українки Д/гра «Відгадай, хто написав» (Л. Українка, Т.Г. Шевченко) (Додаток 3) Розігрування казки Л. Українки «Біда навчить» (театр на фартуху)	Закріпити знання дітей про книгу, її значення в житті людей, професії пов'язані з її створенням. Викликати у дітей інтерес до творчості Л. Українки, розширити і поглибити їхні знання про видатну українську поетесу, розвивати вміння оцінювати вчинки персонажів, визначати мотиви їхньої поведінки, знаходити засоби опису героїв, вчити дітей переказувати казку близько до тексту. Розширювати уявлення про творчість Тараса Григоровича Шевченка, Лесі Українки. Викликати інтерес до їхньої творчості. Розвивати пізнавальну активність дітей, пам'ять, мислення, зв'язне мовлення, увагу. Виховувати самостійність та інтерес до театралізованої діяльності.

Березень

Весна іде – красу несе	Вправа – емпатія «Я - весна» Д/ вправа «Символи весни»	Розвивати уяву та емпатію. Формувати акторські навички та інші творчі здібності.
Птахи на крилах весну несуть	Бесіда: «Птахи на крилах весну несуть» Д/гра «Знайди про якого птаха загадка» Гра – пантоміма «Я - птах»	Розширити знання вихованців про птахів та їх різноманітність; ознайомити з сезонними явищами в житті птахів. Продовжувати вчити відгадувати загадки. Удосконалювати вміння дітей називати та розрізняти птахів своєї місцевості. Закріплювати

	Д/гра «Перелітні, зимуючі» (фартух) (Додаток 3) Д/гра «Розкажи» (Додаток 3)	знання про перелітних та осілих птахів. Розвивати уяву, засоби виразності, творчість, акторські здібності. Виховувати інтерес та бережливе відношення до природи.
Казка весняна	Д/гра «Відгадай казку» (Додаток 3) Драматизація казки «Пан Коцький» (театр фартушків) Конспект заняття «Чарівна країна казки» (додаток 2)	Виховувати інтерес до казок, бажання розігрувати їх. Формувати акторські здібності.
Чарівний світ театру	Бесіда: «Театр» (з розглядом ілюстрацій) Знайомство з видами театру Д/гра «Мімічний кубик» Д/гра «В театрі» (правила поведінки) (Додаток 3) Д/гра «Знайди пару» (герої казок) (Додаток 3) Розігрування казки «Солом'яний бичок» (театр фартушків) Конспект заняття: «Зустріч з казкою» (додаток 2)	Продовжувати ознайомлювати дітей з театром, з назвами професій людей які в ньому працюють/ актор, режисер, костюмер, гример, касир гардеробниця, /. Удосконалювати вміння розрізняти та називати різні види театрів, оцінювати поведінку героїв /добрий, злий, хитрий, сміливий.../, передавати образ героя, використовуючи жести, міміку. Входити в образ, знаходитися в ньому до кінця театралізованого дійства. Закріпити правила культури поведінки в театрі. Розвивати мислення, мовлення, пам'ять, увагу, уміння стежити за змістом твору, розвитком подій. Виховувати у дітей повагу до праці акторів, культуру поведінки, самостійність.

Квітень

Весна у моєму місті	Мовленнєва гра «Смішні вірші» Бесіда: «Ким я буду у театрі»	Розвивати чистоту вимови, інтонаційну виразність мови, уяву.
Я та природа	Гра – пантоміма «Я - квітка» Театралізована розповідь «Що я бачу навкруги» Придумування з дітьми казки (відповідно запропонованих героїв) та розігрування її (театр на фартуху)	Розвивати уяву, засоби виразності, творчість. Зацікавити дітей пізнавати природу. Формувати акторські здібності.

Тепло єдиної родини (Великдень)	Імпровізація промовки «Верба б'є, я не б'ю» Писанка Розігрування сюжету: «Подарую писанку»	Продовжити творчо відноситися до імпровізації художніх творів. Формувати креативність. Сприяти створенню у дітей радісного, емоційного настрою. Вчити дітей оздоблювати площинні зображення, розвивати естетичне сприймання. Удосконалювати вміння розігрувати сюжет за допомогою «Театру на фартуху». Виховувати у дошкільнят дружні взаємини, інтерес до звичаїв та традицій українського народу.
Весняні квіти	Бесіда: «Весняні квіти» Д/гра «Весняні, осінні, літні» Гра – пантоміма «Яка я квітка» Театр квітів	Удосконалювати знання дітей про квіти. Продовжувати навчати дітей брати участь у театралізованій діяльності; вчити входити в образ квітів, передавати його за допомогою пантоміми та ритму музики. Розвивати творчі та акторські здібності. Виховувати інтерес до фольклору.

Травень

Ми - маленькі українці	Театралізована розповідь: «Я та Україна» (фартух) Д/гра «Знайди три відмінності»	Розвивати інтелектуальні здібності, допитливість. Закріпити знання про Україну та вміння знаходити відмінності.
Щоб не трапилось біди	Бесіда: «Якщо ти залишився вдома сам» Д/гра «Сам вдома» (свій, чужий) Придумування казки відповідно теми та розігрування її за допомогою фартуха	Закріпити з вихованцями правила поведінки вдома, якщо дитина залишилась сама, поняття «чужий», «свій». Розвивати уяву, творчість. Формувати акторські здібності.
Цікавинки про тварин (комахи)	Бесіда про життя комах. Д/гра «Хто що їсть» Розігрування потішки «Равлик» Інсценування твору В. Сухомлинського «Фіалка і бджілка» (театр фартушків) Конспект заняття	Узагальнити, закріпити та збагатити знання про комах, умови їх життя, харчування. Продовжувати вчити вихованців розігрувати потішку, інсценувати твір. Передавати образ героя, використовуючи жести, міміку. Розвивати розмовну мову, уважність, пам'ять, мислення. Виховувати бережливе ставлення до комах.

	«Бджілка та пустун вітерець» (додаток 2)	
У царстві театру	Д/вправа «Згадаємо улюблені казки» Д/гра «Відгадай казку» (Додаток 3) Виготовлення макету театру Театралізація за казкою, яку виберуть діти (театр фартуха) або (театр фартушків)	Виховувати інтерес до художньої літератури, бажання розігравати улюблені казки. Закріпити і поглибити знання дітей про українські народні казки, які вони знають; навчити за ознаками, подаваними в загадках, відгадувати персонажі казок. Ознайомити з технологією виготовлення макету. Розвивати творчі здібності дітей.

КОНСПЕКТИ ЗАНЯТЬ

ЗУСТРІЧ З КАЗКОЮ

(ІРПЗ театральна діяльність, формування основ духовно – моральних якостей, логіко – математична компетентність для дітей середнього дошкільного віку з використанням театру на фартуху)

Мета: продовжувати ознайомлювати дітей з театром, з назвами професій людей які в ньому працюють/ актор, режисер, костюмер, гример, гардеробниця, касир/. Удосконалювати вміння розрізняти та називати різні види театрів, познайомити з новим театром на фартушку, оцінювати поведінку героїв /добрий, злий, хитрий, сміливий.../, передавати образ героя, використовуючи жести, міміку, відгадувати загадки, відповідати на запитання вихователя. Формувати вміння розуміти зміст переглянутої вистави, висловлювати свої враження від неї, вчинків героїв. Закріпити правила культури поведінки в театрі, рахунок та цифри в межах 4, узгоджувати числівник з іменником. Розвивати мислення, мовлення, пам'ять, стійку увагу під час перегляду театралізованих дійств, уміння стежити за змістом твору, розвитком подій. Виховувати у дітей повагу до праці акторів, культуру поведінки, самостійність.

Матеріал: загадки, емблеми, види театрів: пальчиковий, ляльковий, настільний, театр подушечок, магнітний, кеглів; скринька, замок, мультимедійна дошка, відео запис з Казкариком, слайди – професій людей які працюють в театрі; дидактичні ігри: «Знайди пару», «Мімічний кубик», «В театрі, кінотеатрі», квитки, фартух, герої до казки «Зайчикова хатка», магнітофон.

Хід заняття

- Діти, в нас сьогодні ніби свято,
Гостей зібралося багато,
Треба дружно привітатись,
Дружно й голосно сказати:
«Добрий день!!!»
Вліво, вправо поверніться,
Туди, сюди посміхніться
«Добрий день», «добрий день»!!!!
- Малята, ви в цікаві ігри хочете пограти?
А загадки відгадати?
Ото ж весело посміхніться
І на мене уважно подивіться.
У мене для вас є чудова новина

Дідусь Казкар вислав нам голосового листа.

/перегляд листа на мультимедійній дошці/

Лист: привіт, хлопчики та дівчата!

Запрошую вас до країни казки помандрувати.

Там вас чекають пригоди й дива.

Вам знадобиться скринька чарівна,

Але скринька відкриється тільки тоді,

Коли ви виконаєте завдання не легкі.

- Щоб потрапити в казку нам потрібно виконати завдання і відкрити скриньку.

- Дідусь Казкар хоче перевірити чи знаєте ви казки. І перше завдання Казкарика - потрібно знайти пару казковому герою. Діти в яких емблема зайчика підійдуть будь – ласка до столика де на вас чекає зайчик, а з лисичкою де на вас чекає лисичка.

Дидактична гра «Знайди пару казковому герою»

- Малята, я бачу, що ви любите казки. А як ви думаєте, де можна побачити казку?

/ по телевізору, в кінотеатрі, в театрі, по комп'ютеру/

- Так, діти, казку ми можемо побачити і по телевізору, і в кінотеатрі, а ще ви сказали, що в театрі.

- Може хтось знає, що таке театр?

/великий, красивий будинок де виступають артисти/

- Так, вірно це красивий будинок.

- В нашій групі є різні види театрів, давайте спробуємо їх назвати.

/театри стоять на столі. Вихователь показує, діти називають./

/пальчиковий, ляльковий, настільний, театр подушечок, магнітний, кеглів.../

- А чи знаєте ви професії людей, які працюють в театрі? Дідусь Казкар пропонує нам подивитися і спробувати назвати їх.

/мультимедійна дошка - гардеробниця, касир, гример, режисер, костюмери/

/гардеробниця – це людина, яка приймає одяг і театр починається з гардеробу;

Касир - людина, яка продає білети;

Гример – людина, яка допомагає акторам розмалювати обличчя, нанести макіяж;

Режисер – людина, яка допомагає поставити виставу;

Костюмер відповідає за костюми акторів/.

- Грає хто в театрі ролі? Ну звичайно ж то...../актори/

- Діти Казкарик пропонує - на хвилинку стати акторами.

Дидактична гра «Мімічний кубик»

- Казкарик передав нам ось такий чарівний кубик на якому намальовані герої казок.

Кидаючи кубик випаде герой казки, потрібно за допомогою обличчя та рук показати який цей герой: добрий чи злий, сміливий чи хитрий.../

/ВОВК – злий

Лисиця – хитра
Колобок – сміливий
Заєць – боязливий
Дідусь і бабуся – добрі
Мишенята – ліниві/

- Ось і ви стали акторами.

- Дідусь Казкарик хоче перевірити чи знаєте ви правила поведження в театрі.

Діти в яких емблема зайчика підійдуть будь – ласка до столика де на вас чекає зайчик, а з лисичкою де на вас чекає лисичка.

Будьте уважні. Картинки на яких зображено, що можна робити в театрі викладіть будь ласка на зелену полосу, а що не можна на червону.

Дидактична гра «В театрі, кінотеатрі»

- Малята, то що не можна робити в театрі?

/Не можна їсти цукерки, голосно розмовляти, говорити по телефону.../

- А що можна?

/Уважно дивитись виставу, аплодувати, дарувати артистам квіти.../

- Прийшов час відпочити відпочити.

1. Вдивляємось пильненько *діти рукою показують, що вони дивляться у даль*

Відшукаємо дорогу швиденько

2. Повернемось вліво, вправо *повороти вліво, вправо, показують високі гори.*

Може та дорога за високими горами

3. Підстрибуємо в гору *стрибки, руки в сторони*

Може доріжка за синім морем

4. Ось доріжку відшукали *руки вниз, нахилитися, крокують*

І по ній крокували

/за другим разом діти крокують за вихователем, знаходять скриньку/

- Малята, це ж скринька дідуся Казкаря. Ой, але на ній висить замок. Що ж нам робити?

/припущення дітей/

- Мені кажиться, що я здогадалась, треба відповісти на запитання. Якщо ми прийшли в театр дивитись казку – то ми стаємо ким...?

/глядачами/

- А щоб стати глядачами треба купити....

/квитки, білети/

/вихователь відкриває замок/

- Діти, Казкарик приготував білети в театр, але щоб їх взяти треба відгадати загадки.

1. Не зміг сидіти на вікні,

У лісі всім співав пісні.

Але коли зустрів лисицю,

Та пісня мусила скінчитися. /Колобок/

2. Хоч і невеличка,

Та усіх вмістила

Наче тепла пічка

Звірів обігріла

Маленька..... /Рукавичка/

3. В діда з бабою хлопчина

Появився з деревини,

У печі зміючку спік,

З гусеням додому втік /Івасик Телесик/

4. Як знайшов він колосок,

Борошна змолот мішок –

Пиріжків напик і з'їв

Ледарів не пригостив /Півник/

- Візьміть будь – ласка квитки і сідайте згідно вашого місця. Потрібно полічити казкових героїв та знайти відповідну цифру - це і буде ваше місце.

/діти рахують героїв казок на стільчику та сідають відповідно кількості яка відповідає цифрі/

- Малята, сьогодні ви переглянете казку яка називається «Зайчикова хатка».

А щоб казка розпочалась треба сказати чарівні слова:

Долоньками очки прикриваємо

У мандрівку вирушаємо.

Тірлі, мірлі скок по скок

До країни казок робимо крок.

/перегляд дітьми казки «Зайчикова казка»

/ Театр фартушків/

- Ось ви і переглянули казку, яку для вас підготував дідусь Казкар.

- Як називалася казка яку ви переглянули?

- Хто герой цієї казки?

- Яке лихо трапилось із Зайчиком?

- Хто виганяв Лисицю з хати?

- Кому вдалося це зробити?

- Чому Зайчик почав жити разом з Півником?

- На кого ви б хотіли бути схожими і чому?

- Чому навчила вас ця казка?
- Ну що малята, час вирушати назад. Я пропоную закрити очі і сказати чарівні слова
Долоньками очки прикриваємо
В садочок вирушаємо.
Тірлі, мірлі скок по скок
До своєї групи робимо крок.

Підсумок

- Ось ми і повернулися.
Молодці, малята.
Ось і закінчилась вистава – гра.
Вам було цікаво дітвора?
Працювали ви завзято.
Дуже гарні ви малята.
Ви скажіть тепер мені
Що сподобалось, що ні.
Що новенького дізнались?
З ким сьогодні зустрічались?
- Назвіть будь ласка свою улюблену казку?
- Чому вчать казки? /бути сміливими, чесними, слухняними, допомагати іншим.../
- Ось і закінчилась наша подорож. Ми виконали всі завдання Казкарика. Ви всі старались і були просто молодці. Казкарик приготував для вас сюрприз
/розмальовки/
/на мультимедійний дошці казкарик/
- Погляньте, малята, Казкарик прощається з нами. Давайте і йому скажемо до побачення.

ЧАРІВНА КРАЇНА КАЗКИ

(заняття з освітнього напрямку «Мовлення дитини»

для дітей старшого дошкільного віку з використанням театру на фартуху та театру фартушків)

Мета: удосконалювати вміння малят відгадувати загадки за прочитаними кількома рядками; уважно слухати твір та відповідати на запитання вихователя за її змістом словосполученнями та реченнями. Збагачувати активний словник дітей. Передавати образ героя, використовуючи жести, міміку. Продовжувати вчити вихованців інсценувати вірш – забавлянку, складати з частин ціле, впізнавати та називати казки. Розвивати мову, мислення, увагу. Виховувати самостійність, товариськість.

Матеріал: клубок ниток, загадки, ілюстрації до казок, фартух - казка «Біда навчить» Л. Українки, фартухи, кулька із зображенням казкових героїв, дидактична гра «Склади казку».

Хід заняття

- Діти! Сьогодні ми вирушимо у цікаву, чарівну подорож у країну казки. А як ми можемо туди потрапити?

- Потрапимо ми в країну казки, коли виконаємо всі завдання Казкарика. Щоб знайти дорогу до завдань Казкарик нам передав чарівну річ, а яку нам потрібно відгадати.

(Звучить спокійна музика)

- Кругле, як м'яч, хвіст має,

А за нього не піднімеш. (відповіді дітей).

- Так, допоможе нам в подорожі клубок ниток.

- Як ви думаєте, кого ми зустрінемо в країні казки?

(Казкових героїв)

- Яких саме?

(Вовчика, колобка, солом'яного бичка, зайця...)

(Під музику діти ідуть за клубочком).

-Перше завдання Казкарика – відгадати героїв казок за загадкою.

- Так набридло на віконці

Все на сонечку сидіть.

Я візьму і покочуся,

Щоб побачити весь світ. (Колобок)

- З їжака хто насміхався,

Перегнати намагався?

Вихвалятися мастак,

Звуть вуханя цього як? (Засць)

- У воді купалася,
Сухою осталася. (*Качка*)
- Хто втік через місточок,
З клена відірвав листочок?
Це з казочки коза.
Її ім'я - ... (*Дере́за*)
- Ми виконали перше завдання Казкарика.
(Вихователь кидає клубочок – знаходять друге завдання)
- Казкарик передав нам ось таку чарівну кульку на якій зображені герої казок.
Кидаючи кульку випаде герой казки, потрібно за допомогою обличчя та рук показати який цей герой: добрий чи злий, сміливий чи хитрий...
- /ведмідь – сильний
вовк – сердитий
Кривенька качечка – працююча
Заєць – боязливий
бабуся – добра
Коза Дереза – хитра/.
- Нас привів клубок до наступного завдання. Потрібно за ілюстраціями відгадати назву казки та назвати героїв.
Дидактична гра «Назви казку».
- Малята, Казкарик нам пропонує розіграти потішку «Равлик».
- Равлик-Павлик,
Вистав ріжки,
Дамо масла на пиріжки,
Тобі два,
Мені два —
Поділимося обидва. (Театр фартуха)
- Малята, прийшов час відпочити.
(Під спокійну музику діти виконують фізкультхвилинку «Казка»)
- У країні казочок
Жив веселий Колобок
Разом з ним усі звірятка
Шикувались на зарядку.
Похитали головою,
Раз – притупнули ногою.
Руки вгору піднесли,
Трішки ними потрясли,
Похилились вліво, вправо

Та цього ще і замало.

Руки вгору, руки вниз

Раз – присіли, піднялись.

Головою похитали

Й працювати знов почали.

- Діти, ми виконали всі завдання Казкарика та потрапили в країну казки. Казкарик приготував для нас казку, яка називається «Біда навчить», яку написала українська письменниця Леся Українка.

(Показ казки Л. Українки «Біда навчить» - театр на фартуху).

- Малята, ви переглянули казку «Біда навчить».

- Скажіть будь ласка, хто написав цю казку? (Леся Українка).

- Хто головний герой цієї казки? (Горобчик).

- Що трапилось із зернятками поки горобці билися? (З'їла курка з курчатами).

- До кого порадила звернутися горобцю по розум гава? (До сови).

- Що відповіла сова горобчику? (Не на те я мудра, щоб дурнів розуму навчати).

- В кого востаннє попитав розуму горобець? (У крука).

- Що почав робити горобець з настанням зими? (До розуму приходити).

- Чого навчила вас казка Лесі Українки «Біда навчить»?

- Молодці, діти! Казкарик пропонує пограти в гру «Склади казку». (Скласти з частин ціле. Назвати казку і героїв її)

Дидактична гра «Склади казку».

Підсумок

- Чого навчилися сьогодні? Про що нове дізналися? Яке завдання виявилось найцікавішим? З якою казкою познайомилися? Чого вона вас навчила? На яких героїв були схожі? Чому? Чиї завдання виконували? Який предмет допомагав нам подорожувати? Чи сподобалася вам наша подорож? Чим?

- Пропоную повернутися до дитячого садочка.

(Діти по черзі змотуючи клубок повертаються назад)

БДЖІЛКА ТА ПУСТУН ВІТЕРЕЦЬ

(підсумкове заняття з освітнього напрямку «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі» для дітей середнього дошкільного віку з використанням фартуха та бізікуба)

Мета: формувати уміння вихованців лічити в межах 5, відносити останнє число до всієї групи перелічуваних предметів; розуміти запитання «Скільки всього?»; порівнювати предмети за шириною; удосконалювати вміння розрізняти та називати цифри в межах 5; рахувати прямою, кількісною, зворотною лічбою; володіти прийомом накладання; закріпити назви геометричних фігур: круг, квадрат, трикутник, прямокутник та вміння визначати їх складники за допомогою зорового аналізатора; вправляти у визначенні їхніх величин; оперувати поняттям «доба», продовжувати формувати уявлення малят про періоди доби: ранок, день, вечір, ніч. Розвивати мислення, увагу, пам'ять, зосередженість, дрібну моторику, мову. Виховувати бажання виявляти інтерес до логіко-математичної діяльності, прагнути знаходити свої шляхи розв'язання завдань, навички діяти за вказівкою вихователя, самостійність.

Матеріал:

демонстраційний: бджілка, квітка без пелюсток, бізікуб, ілюстрації на тему «Частини доби», кубик з цифрами, фартух для рахунку предметів, колонка, запис жужання бджоли.

Роздатковий: каси цифр, дидактичні ігри: «Полічи і виклади», «Допоможи бджілкам», «Олівці на місця», «Частини доби».

Хід заняття

- Малята, давайте з вами привітаємось. В цьому нам допоможуть ось ці картинки.

/ранкове вітання/

- Діти, сьогодні до нас має завітати незвичайна гостя, а хто я не знаю. Але вона надіслала запис своєї пісеньки. Давайте послухаємо може ми тоді впізнаємо хто це?

/запис пісеньки бджоли/

/відповіді дітей/

- Так, це бджілка. Малята, як ви думаєте, бджілка сумна чи весела?

/Бджілка сумна/

- Як ви здогадалися, що вона сумна?

/Тому, що вона плаче/.

- Як ви думаєте, чому бджілка може плакати?

/Відповіді дітей/

- Малята, погляньте, що це?

/Квітка/

- А чого у неї не вистачає?

/У неї не вистачає пелюсток/.

- А ...то ось чому бджілка плаче. Бджілка полюбляє збирати на квіточці нектар, а вітер всі пелюстки зірвав і заховав. Як же ми можемо допомогти бджілці?

/Відповіді дітей/

- Пропоную вам знайти пелюсточки квітки та повернути їх на місце – може тоді бджілка стане веселою. А для цього нам потрібно виконати завдання вітерця та бджілки.

Перше завдання вітерця:

назвати цифри та порахувати прямою, зворотною та кількісною лічбою /за допомогою кубика та фартуха/.

Дидактична гра «Полічи та виклади».

(Самостійна робота дітей)

(Знаходять пелюстку повертають на місце)

Друге завдання вітерця:

/Вихователь звертає увагу на бізікуб на якому геометричні фігури/

- Малята, погляньте, що це?

/Геометричні фігури/

- Полічіть будь ласка скільки квадратів? Якого кольору великий квадрат? Чому його назвали квадратом?

/Вихователь показує трикутник/

- Як називається ця фігура? Чому? Якого кольору маленький трикутник? А скільки трикутників на бізікубі?

- Як ви думаєте, що за фігура у якої немає ні сторін ні куточків?

/Круг/.

- То ж скільки кружечків є на нашому бізікубі? Яких вони кольорів?

- Як називається фігура у якої дві сторони короткі, а дві довгі?

/Ця фігура називається прямокутник/

- Скільки великих прямокутників є на бізікубі? Якого кольору маленькі? Скільки їх? Молодці!!!!

- А чи знаєте ви, як називається будиночок бджілки?

/Будиночок бджілки називається вулик/.

- Малята, подув сильний вітерець - всі бджілки розлетілися. Повернутися додому не можуть тому, що не знають де їх вулик. Потрібно допомогти бджілкам знайти свій будиночок відповідно фігурі.

Дидактична гра «Допоможи бджілкам».

(Знаходять пелюстку повертають на місце)

Фізкультхвилинка «Ми тупаємо ніжками».

Третє завдання:

- Діти, бджілки дуже люблять малювати, але пустун вітерець порозкидав олівці і тепер бджілки не знають як їх зібрати. Пропоную вам допомогти бджілкам зібрати олівці, але будьте уважні широкі олівчики потрібно покласти у широкий стакан, а вузькі у вузький стакан. Діти у яких емблеми з квіточка підійдуть будь ласка до столиків з квіточкою, а з бджілками де на вас чекають бджілки.

Дидактична гра «Олівці на місця».

(Знаходять пелюстку повертають на місце).

- Бджілки великі трудівниці – вони зранку до вечора збирають мед, але не знають як називаються частини доби і просять нас навчити їх розрізняти.

- Як називається частина доби, коли сходить сонечко, вас приводять у садочок? /ранок/

- Як ви думаєте, як називається ця частина доби? /день/

- На вашу думку на якому малюнку ніч?

- Чому ви так думаєте?

- Коли заходить сонечко це яка частина доби? /вечір/.

Дидактична гра «Частини доби».

- Розгляньте будь ласка малюнки та покладіть їх у відповідну частину доби.

(Знаходять пелюстку повертають на місце).

- Діти, погляньте на бджілку яка вона? Сумна чи весела?

- Як ви думаєте чому вона перестала плакати і стала веселою?

(Тому що всі пелюстки квітки ми повернули).

Підсумок

- Які добрі справи ми сьогодні зробили?

- Які завдання вам сподобалися?

НА БАБУСЕНОМУ ПОДВІР'І

(заняття з освітнього напрямку «Мовлення дитини», «Художньо – мовленнєвої компетентності» для дітей середнього дошкільного віку з використанням театру фартушків)

Мета: збагачувати уявлення вихованців про свійських птахів, їх дитинчат. Продовжувати вчити малят описувати птахів за опорною схемою, складати речення за допомогою кубиків, розрізняти та називати свійських птахів та їх дитинчат. Закріпити вміння дітей визначати назви істот за дією, інсценувати пісеньку, відгадувати загадки. Збагачувати словник відповідно теми. Розвивати артикуляційну моторику, удосконалювати звукову культуру мовлення, слухове сприйняття, мислення, мову, увагу. Виховувати допитливість, дбайливе ставлення до об'єктів живої природи, інтерес до художніх творів.

Матеріал: іграшка – Півник, картинки для зарядки язичка, схема для опису, чистомовки, кубики, матеріал для інсценування: горох, ців для молотби, два мішечка, картинка млина, скрипочка; фартушки: півника, курочки, цапа, козеняти; дидактична гра «Знайди дитинчат» /свійські птахи/; м'яч, ноутбук та запис гри на скрипці.

Хід заняття

- Малята, сьогодні дуже гарний ранок. Давайте з вами привітаємось.
- Доброго ранку, доброго дня,
Радо вітає усіх дітворі!
Доброго ранку!
- Щоб почати нашу роботу пропоную підготувати язички до праці.
/ Зарядка для язичка на звук [с], [ш] /.
- Сьогодні до нас має завітати цікавий гість. Як ви думаєте, хто це? /Припущення вихованців /.
- Допоможе дізнатися загадка:
Ходить по двору птах,
Буде дітей зранку,
На маківці гребінець,
Хто ж це ? (Півник)
- Так. Це півник. /Вихователь показує іграшку – півня/ - опис його.
- Як ви думаєте, чому він сьогодні до нас завітав? /Припущення дітей/
- Він просить нас розповісти про його друзів. Хто ж у півника друзі?
/Гуска, качка, індик.../.
- Півник просить нас розказати про його друзів.
/Опис свійських птахів за опорною схемою/.
- Швидко в коло всі ставайте, чистомовку промовляйте:

Ник – ник – ник є в бабусі гарний півник.

Це – це – це – курочка знесла яйце.

Ик – ик – ик – по двору ходить індик.

Ку – ку – ку – качка плаває в ставку.

- Молодці! Пропоную відпочити.

Фізкультхвилинка: «Півник».

- Півник приготував для нас цікаву гру з м'ячиком.

- Тож у коло всі ставайте з м'ячем грати починаймо.

Мовленнєва гра «Хто це?»

- Щипає, плаває, гелгоче, має довгу шию. Хто це? /гуска/

- Дзьобає, ходить, несеться. Хто це? /курка/

- Різнокольоровий, ходить, клює. Хто це? /півень/

- Белькоче бли – бли – бли, має хвіст віялом. Хто це? /індик/

- Дзьоб лопаткою, лапки з перетинками. Хто це? /качка/.

- Діти, погляньте, що це? /кубики/. Півник пропонує за допомогою кубиків скласти речення.

Дидактична гра «Склади речення» /за допомогою кубиків/.

- Півник дуже з нами гарно грався, тому пропоную для нього розіграти пісеньку «Два півника».

Інсценування пісеньки «Два півники» /театр фартушків/.

- Давайте півнику та його друзям допоможемо знайти малят.

Дидактична гра «Знайди дитинчат».

Підсумок

- Хто у півника друзі?

- Хто вони?/свійські птахи/

- Хто відноситься до півникової родини?

- То як називаються малята у індики, качки, гуски?

- Які завдання вам найбільше сподобалися?

**РАХУНОК В МЕЖАХ 7.
ЦИФРИ ВІД 1 ДО 7.
ГЕОМЕТРИЧНІ ФІГУРИ.
ДНІ ТИЖНЯ.**

(заняття з освітнього напрямку «Дитина в сенсорно – пізнавальному просторі» для дітей старшого дошкільного віку з використанням фартуха)

Мета: продовжувати вчити малят рахувати в межах 7; розрізняти кількісну та порядкову лічбу. Удосконалювати вміння називати та розрізняти цифри від 1 до 7. Правильно відповідати на питання «скільки?», «який?», «котрий?»; називати дні тижня; удосконалювати вміння називати та розрізняти геометричні фігури. Закріпити вміння розпізнавати і називати форму предметів, використовуючи геометричну фігуру, як еталон. Розвивати мислення, увагу, мову. Виховувати організованість, самостійність.

Матеріал: лист від тітоньки Сови, каси цифр, ілюстрація веселки та казки «Вовк і семеро козенят», «Білосніжка та сім гномів», ілюстрації для кількісної лічби, дидактичні гри: «Будь уважним» /рахунок та цифри в межах 7/, «Дні тижня», «На що схожі?» /геометричні фігури/, фартух, геометричні фігури, предмети різних форм, фото тітоньки Сови.

Хід заняття

1. Ранкове коло:

- Доброго ранку, дівчатка. (плескають в долоні)
Доброго ранку, хлопчики. (плескають в долоні)
Доброго ранку ті, у кого чудовий настрій (піднімають руки вгору).
- Доброго ранку!
- Діти, коли я йшла до дитячого садка, зустріла кур'єра. А ви знаєте, хто такий кур'єр?
/Відповіді дітей/
- Кур'єр приніс нам лист від тітоньки Сови.
- Можна я вам його зачитаю?

Доброго ранку, мої маленькі друзі! Не можу сьогодні до вас завітати, але я знаю, що ви будете згадувати число та цифру, яку вивчили на минулому занятті. А з якою саме, ви дізнаєтесь, коли виконаєте всі завдання, які я вам приготувала. Я сподіваюсь, що вам все вдасться. Ви будете кмітливими, уважними і легко впораєтесь з кожним завданням. Бажаю вам успіхів!

- Перше завдання тітоньки Сови: показати цифри за проханням вихователя.
Дидактична гра «Я назву – ти покажи» /цифри в межах 7/.

- Чи здогадалися ви з цього завдання про яке число і цифру ми будемо сьогодні говорити?
/Відповіді дітей/.

- Яке ж наступне завдання приготувала нам тітонька Сова? Нам потрібно впізнати казку за картинкою, тоді може здогадаємось про яке число і цифру будемо згадувати.

/Ілюстрації з казок: «Вовк і семеро козенят», «Білосніжка і семеро гномів».

- Малята, яке число спільне у назвах цих казок?

/Спільне число у назвах цих казок 7/.

- Як ви думаєте, що з'являється на небі після дощу, коли яскраво світить сонечко?

/На небі після дощу з'являється веселка/.

- Як ви думаєте, скільки кольорів має веселка? /Веселка має 7 кольорів/.

- Пропоную вам порахувати кольори веселки порядковою лічбою і перевірити чи дійсно веселка має 7 кольорів.

- Перший – червоний, другий – помаранчевий.....

- Скажіть будь ласка, яким по черзі стоїть синій, червоний, жовтий..... колір у веселки?

- Малята, до нас сьогодні завітали цікаві гості. Давайте поглянемо, хто це? /Свійські птахи/.

- Тітонька Сова просить порахувати їх кількісною лічбою.

/Три гуски, сім півнів, один індик, п'ять курчат...../

Дидактична гра «Будь уважним!» /рахунок та цифри в межах 7/.

- Тітонька Сова пропонує нам відпочити.

Фізкультхвилинка «1 – 2 – 3 – 4 - 5».

- Скажіть будь ласка, скільки тиждень має днів? /Тиждень має сім днів/.

- Назвіть будь ласка.

- Скільки робочих днів? Назвіть їх.

- Скільки тиждень має вихідних днів? Назвіть їх будь ласка.

- Який день сьогодні? Який був вчора? Який день тижня буде завтра?

Дидактична гра «Дні тижня».

Вихователь одягає фартух на якому геометричні фігури.

- Що це? /Геометричні фігури/

- Знайдіть будь ласка фігуру у якої чотири сторони і всі вони рівні. Як вони називаються? Порахуйте їх.

- Як називається фігура яка має три сторони і три куточка? /Трикутник/.Скільки їх на фартуху?

- Яких фігур на фартуху 5? /Кружечок/. Чому їх називають так? /відповіді дітей/.

- Про яку геометричну фігуру ми сьогодні не згадали? /Прямокутник/

- Скільки їх на фартуху? /відповіді дітей/

- Тітонька Сова приготувала цікаве завдання. Потрібно розкласти предмети, які схожі на ту чи іншу фігуру. /на фартуху/

Дидактична гра «На що схожі».

Підсумок

- Чого ви навчилися сьогодні?
- Чиє завдання виконували?
- Яке число і цифру сьогодні на занятті згадували?
- Яке завдання було найважчим?
- Що сподобалося найбільше?
- Тітонька Сова вам дуже вдячна за всі завдання, які ви гарно виконали. І хоче подарувати вам на згадку своє фото.

ПОДОРОЖ З ЧАРІВНОЮ КНИГОЮ

(ІРПЗ з освітнього напрямку «Мовлення дитини», «Дитина у світі мистецтва» для дітей середнього дошкільного віку з використанням фартуха та «Театру фартушків»)

Мета: формувати уявлення дітей про театр. Удосконалювати вміння вихованців розрізняти українські казки, емоційний стан героїв, інсценувати казку. Закріпити вміння працювати з коректурною таблицею, впізнавати казку за загадкою; та предметами, розрізняти та називати цифри в межах 6. Збагатити словник дітей прикметниками. Розвивати творчі навички, вміння, мислення, мовлення, пам'ять. Виховувати артистизм, вміння перевтілюватися, доброзичливість, любов до казки.

Матеріал: книга, герої казок казки «Рукавичка», мнемодоріжки «Яка казка?», запис голосу книги, конверти з цифрами, предмети: яйце, борошно, колосок, пір'ячко, соломинка, молоко, човник, кошик; дидактичні ігри: «Знайди героїв казки», «Який? Яка?» /фартух із смайликами – емоції, герої казок/, «Знайди героїв казки», театр фартушків.

Хід заняття

Ранкове коло:

- Доброго ранку,

Доброго дня!

Радо вітає усіх дітвора!

Доброго ранку!

- Дітки, чи любите ви казки?

(відповіді дітей)

- Які казки ви знаєте?

(відповіді дітей)

- Яка ж казка? Допоможуть нам ось ці чарівні картинки.

Дидактична гра «Яка казка?» (мнемодоріжки).

- Малята, а чи знаєте ви, де можна зустріти казку?

(прочитати в книжці, подивитись по телевізору, комп'ютеру, в кінотеатрі, театрі)

- Так, казку можна прочитати, подивитись по телевізору, а ще переглянути виставу в театрі.

- А чи знаєте ви, що таке театр?

(великий будинок в якому можна переглянути виставу).

- Хто ж в театрі показує виставу?

(артисти)

- Я пропоную сьогодні вам стати артистами. А допоможе нам в цьому ось ця чарівна книжка.

/вихователь відкриває книжку, а листочки білі/

- Дітки, погляньте, щось з книжкою не так. Як ви думаєте, чого не вистачає в книзі? (в книзі не вистачає малюнків).

- Що ж нам робити?

Голос книги.

- Любі друзі! У мене сталася біда. Всі мої улюблені герої казок порозбігалися. Я не можу повернути їх. Допоможіть будь ласка вернути всіх моїх друзів. А повернуться вони тоді, коли ви виконаєте їх завдання, повернете назад на сторінки книжки та відгадайте з якої вони казки - тоді зможете стати справжніми артистами. А допоможуть вам знайти завдання різнокольорові конверти з цифрами. Бажаю вам успіхів!

- Нам потрібно виконати всі завдання героїв казки та повернути їх в книгу.
/ на столі лежать конверти із завданнями/

- Як ви, думаєте, якого кольору конверт нам потрібно взяти?
(конверт червоного кольору)

- Чому ви так думаєте?
(бо на ньому стоїть цифра 1)

- Нам потрібно відгадати загадки, а відгадки показати картинками.
Дидактична гра «Відгадай загадку».

1. Виросла собі та й годі,

Прямо в казці, на городі.

Дід тягав її за чуба.

Баба, кицька, внучка люба.

Не бурян це, не суріпка –

А смачненька диво – (РІПКА)

2. Хто від баби втік і діда,

Їх лишивши без обіду,

Підманув ведмедя й зайця,

Від лисиці не сховався? (КОЛОБОК)

3. Із соломи цей дружок,

В нього смоляний бочок.

Зловив зайця, лиску й вовка,

Ще й з ведмедя – буде толк.

Від ножа щоб врятуватись,

Посварилися вони.

Для дідуся і бабусі.

Подарунки принесли. (СОЛОМ`ЯНИЙ БИЧОК)

4. Вигнав дід козу із хати –

Та й пішла вона блукати.

В зайця хатку відібрала.

Всі козу ту виганяли.

Рак козуню ущипнув – зайцю хатку повернув. (КОЗА - ДЕРЕЗА)

5. Сидить півник на печі,

Їсть смачненькі калачі.

Ось лисичка прибігає,

Півника мерщій хапає,

Біжить котик рятувати,

В лиса півника забрати. (КОТИК І ПІВНИК)

6. Підробив він голосок,

Став малим співати.

Здогадалися вони:

Вовк – не наша мати.(ВОВК І СЕМЕРО КОЗЕНЯТ).

/Знаходять Зайчика – повертають в книгу/

- Максим, принеси будь ласка наступний конверт. І це конверт?

(синього кольору під номером 2).

- А приготував нам завдання Вовчик. Потрібно відповісти на його запитання.

/робота з коректурною таблицею/

/знаходять вовчика – повертають його в книжку/

- Тимофій, як ти думаєш, який конверт буде наступним?

-Третій.

- Чому так думаєш?

- Бо на ньому цифра 3.

- Мишка пропонує нам пограти в гру, яка називається «Який? Яка?»

- Потрібно героїв казок розкласти відповідно смайликів на фартуху.

/колобок – веселий, коза – сумна, вовк – злий, лисиця – хитра, засць – боязливий, півень – добрий...../

/повертають мишку в книгу/.

- Мар'яна, принеси будь ласка наступний конверт.

- Який він?

- Четвертий.

- Лисичка нам пропонує відпочити.

Фізкультхвилинка:

Руханка: «Улюблені казки».

- Діти, який наступний конверт?

- П'ятий.

- Приготував нам наступне завдання Ведмідь

- Погляньте. Кошик. А в ньому багато різних речей. Я вам буду їх показувати, а вам потрібно відгадати в якій казці ви їх зустрічали.

Яйце – «Курочка - Ряба»;

Борошно – «Колобок»;

Колосок – «Колосок»;

Пір'ячко – «Кривенька качечка»;

Соломинка – «Солом'яний бичок»;

Глечик – «Лисичка і журавель»;

Молоко - «Вовк і семеро козенят»;

Човник – «Івасик Телесик».

/повертають ведмедя в книгу/

- Наступний конверт у нас буде який?

- Шостий.

- Жабка пропонує пограти в гру. Потрібно знайти героїв казок.

Дидактична гра «Знайди героїв казки».

/повертають жабку в книгу/

- Ми виконали всі завдання, які приготували для нас герої та повернули їх в книгу.

Як же називається казка де вони живуть?

/розглядають героїв/

- Казка називається «Рукавичка».

- Пропоную перевірити.

/вихователь знімає верхню картинку на книжці і діти бачать ілюстрацію казки «Рукавичка»/.

-Тож ми можемо вже бути справжніми артистами.

/інсценування казки «Рукавичка» - театр фартушків/.

Підсумок

- Діти, де ми з вами сьогодні побували? (Ми побували в казці).

- В яку казку ми потрапили?(Ми потрапили в казку «Рукавичка»)

- Що нам довелося пройти на своєму шляху?(Виконували різні завдання)

- Чому нас вчить казка?(Казка вчить нас бути добрими, розумними, сміливими, приходити на допомогу іншим...)

- Яке вам завдання найбільше сподобалось?

АВТОРСЬКІ ДИДАКТИЧНІ ІГРИ**Дидактична гра
«Перелітні зимуючі птахи»**

Мета: розширювати уявлення дітей про птахів, які залишаються зимувати, осілих та птахів, які відлітають у теплі краї, тобто перелітних. Формувати вміння робити висновки, чому птахів називають осілими, а чому перелітними. Формувати уявлення про взаємозалежності у природі, із користю, яку приносять птахи. Збагачувати словник відповідно теми. Розвивати мислення, спостережливість, увагу, мову. Виховувати бережливе відношення до птахів.

Завдання: біля сонечка викласти картинки перелітних птахів, а біля сніжинки зимуючих.

Ускладнення: розповісти про улюбленого птаха, описати його.

Дидактична гра «Допоможи героям»

Мета: вчити дітей оцінювати поведінку героїв (добрий, злий, веселий, сумний...).

Удосконалювати вміння змінювати тембр мовлення, його емоційне забарвлення (передача голосом почуттів; психологічних станів: радість, сум, гнів...)

Розвивати мислення, пам'ять, мову.

Завдання: оцінити поведінку героїв.

Ускладнення: назвати казку де зустрічається добрий півник, котик; злий вовк; в якій казці герої плачуть («Зайчикова хатка», «Коза - Дереза»), хитра лисичка....

Дидактична гра «Овочі, фрукти, ягоди»

Мета: продовжувати вчити вихованців розрізняти та називати овочі, фрукти, ягоди;
закріпити знання про їх користь.

Розвивати мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, мову.

Завдання:

- Вибрати всі ягоди,...фрукти - покласти їх в кошик (в перший, третій або до запропонованого кольору);
- Екзотичні фрукти покласти в синій кошик, овочі в червоний, ягоди в помаранчевий.

Ускладнення:

- Описати фрукт який найбільше сподобався;
- Знайти відгадку на загадку:
Соковите, червоненьке,
Круглобоке, солоденьке. (Яблуко)

Він солодкий, соковитий,
Сонцем півдня він налитий,
Не росте цей фрукт у нас
Товстошкірий...(Ананас)

- Порахувати ягоди,... фрукти,... овочі.

Дидактична гра «Розкажи»

Мета: учити дітей логічно та послідовно будувати розповідь. Розширити уявлення вихованців про ластівку (характерні зовнішні ознаки, умови життя, спосіб живлення).

Розвивати мислення, увагу, спостережливість, пам'ять, мову.

Виховувати бережливе відношення до птахів.

Завдання: скласти розповідь про життя ластівки за допомогою фартуха.

Ускладнення: описати ластівок.

Дидактична гра

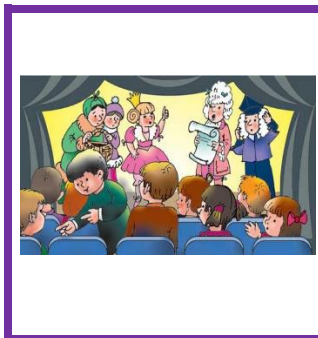
«Правила поведження в театрі»

Мета: закріпити знання дітей про правила поведження в театрі. Розвивати мову, увагу, мислення, спостережливість. Виховувати повагу до артистів.

Завдання: викласти на зелену частину аркуша картинки правильного поведження в театрі, а на червону, що не можна робити.

Ускладнення:

- як би ти поступив?
- Як би ти себе повів в тій чи іншій ситуації?

Дидактична гра

«Знайди пару»

Мета: удосконалювати вміння дітей розрізняти і називати казки та їх героїв.

Розвивати мислення, спостережливість, мову. Виховувати інтерес до казок.

Завдання: знайти пару казковому герою.

Ускладнення: оціни поведінку героїв.

Дидактична гра

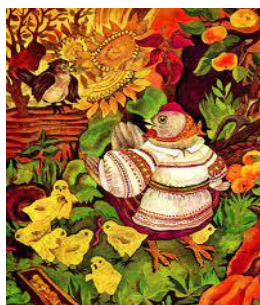
«Відгадай, хто написав»

Мета: розширювати уявлення вихованців про творчість Тараса Григоровича Шевченка та Лесі Українки. Викликати інтерес до їхньої творчості. Розвивати пізнавальну активність дітей, мислення, мову, увагу. Виховувати самостійність.

Завдання: розглянути та викласти ілюстрації творів до їх авторів.

Ускладнення: прочитати вірш напам'ять, або за допомогою мнемотаблиці.

Дидактична гра

«Збери казку»

Мета: удосконалювати вміння дітей розпізнавати казки, знаходити героїв, які «заблукали». Збагачувати словник іменниками; формувати уявлення про добро і зло. Розвивати мовлення, мислення. Виховувати самостійність та бажання допомагати.

Завдання: розглянути ілюстрації, до кожної казки підібрати та викласти героїв.

Ускладнення: поділити слова на склади, назвати перший та останній звук у назві героя, описати його.

Дидактична гра «Склади казку»

Мета: удосконалювати вміння дітей називати казки, складати з частин ціле.

Активізувати словник вихованців відповідно теми. Розвивати мовлення, мислення, увагу. Виховувати самостійність.

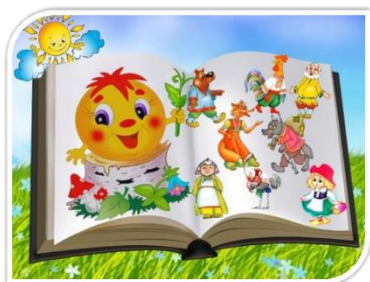
Завдання: скласти з частин ціле.

Ускладнення: назвати казку та її героїв.

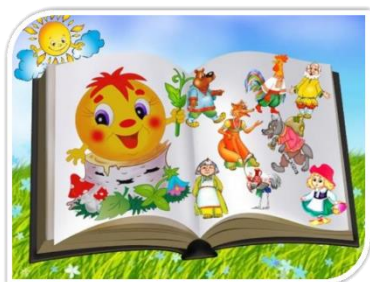

Мнемодоріжки

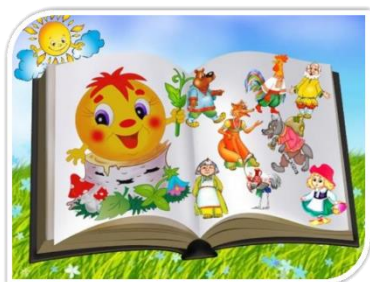
«Казка яка?»

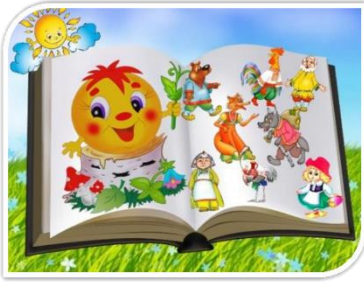
Казка, яка? /Весела/

Казка, яка? /Мудра/

Казка, яка? /Пізнавальна/

Казка, яка? /сумна/

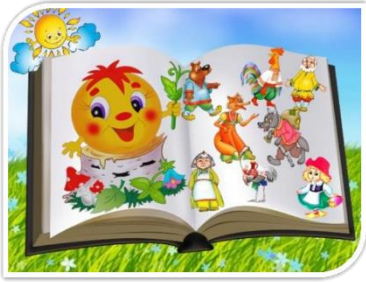
Казка, яка? /чарівна/

Казка, яка? /гарна/

Казка, яка? /загадкова/

Казка, яка? /чудова/

Казка, яка? /цікава/

Казка, яка? /українська/

Казка, яка? /народна/

ТЕАТР ФАРТУШКІВ

ФОТОКОЛАЖ

